

Ermənistan Gürcüstandakı seçkilərdən nəticə çıxaracaq mı?

Yaxud Avropa "bulka" sı və 60 avro luq endirimlə rus buğdası arasında seçim

Ekspertlərin qənaətinə, Gürcüstanda oktyabrın 26-da keçirilmiş parlament seçkiləri Qərbin yaşadığımız Cənubi Qafqaz platformasındakı ciddi məğlubiyyəti idi. Əlbəttə, söhbət Rusiyaya məğlub olmaqdan gedir. Müşahidəçilər onu da bildirirlər ki, Gürcüstandakı seçkilərin nəticələrinin Ermənistanı təsiri var. Başlıca vurğu, ilk növbədə, Hayastanın Azərbaycanla qarşıdurmada xeyli zəif duruma düşməsi üzərinə qoyulur.

Əlbəttə, Gürcüstandakı seçkilərlə bağlı başqa amillərə də nəzər salmaq mümkündür. Məlum olduğu kimi, ölkə hazırda Avropa, konkret olaraq, Şengen zonası ilə vizasız gediş-gəlişə malikdir. O da məlumdur ki, son dövrlər rəsmi Tbilisinin müstəqil siyasət yeritməsinə qarşı çıxan Qərbin ayrı-ayrı liderləri məhz bu imtiyazın ləğvinə yönələn fikirlər səsləndirir və elə gördütlər ki, sanki, həmin imtiyazın aradan qaldırılması Gürcüstana fəlakət gətirəcək.

Bəli, Qərbin gürcü iqtidarına təsir və təzyiqlə baxımdan başqa aləti yoxdur, bu, öz yerində. Qərbi inteqrasiya yolu tutduğunu bəyan edən Ermənistan isə mövcud xüsusdəki sözlü-söhbətlərdən gələn nəticə ondan ibarətdir ki, hazırda Avropanın ermənilərə vəd etdiyi yalnız vizasız gediş-gəlişdir. Yəni, rəsmi İrəvan və tərəfdarları Qərbi inteqrasiyanın faydalarına dair başqa tutarlı nə isə demirlər, daha doğrusu, deyə bilmirlər. Belə də təəssürat var: ermənilər Rusiyanın hesabına qazandıqları pulu Avropada xərcləmək istəyirlər, "köhnə qitə" isə yalnız vizada endirimi edəcək, vəssalam.

Pula gəldikdə, Ermənistanın sanksiya altında olan rus mallarını xaricə daşımaqla – təkrar ixrac gerçəkləşdirməklə, habelə, xaricdən Rusiyaya idxalına qadağa qoyulmuş malların çatdırılması ilə bütüncüsünü artırdığı, baş nazir Nikol Paşinyan iqtidarının öyündüyü iqtisadi inkişaf tempinə nail olduğu məlumdur. Belə bir durum Moskvaya da, İrəvana da, eyni zamanda, ikincini əlini cibinə salmadan dolandırmaq istəyən Qərbi də sərfəlidir. Ona görə heç bir tərəfdən səs çıxmır. Necə deyirlər, alan razı, satan razı. Bəs sabah Rusiyanın üzərindən sanksiyalar götürülsə, durum necə olacaq? Üfiqdə belə bir perspektiv görünmədiyindən, Ermənistan rəhbərliyi məsələ barədə düşünür. Çünki onun təmsilçiləri dövlət təfəkküründən uzaq, yalnız ticarət prizmali məhdud və primitiv yanaşma tərzinə malikdirlər.

Sadə ermənilərin yaşayış səviyyəsi çox aşağıdır. Rusiyanın hesabına qazanılan vəsait isə ancaq baş nazir Nikol Paşinyanın və ətrafındadır. Bir halda ki, Avropaya gedən orta statistik erməni təyyarə üçün bilet pulu tapmır, o zaman 60 avro luq vizanın aradan qaldırılıb-qaldırılmamasının nə önəmi var? Əlbəttə, heç bir şeyi yoxdur. Deməli, əsas məsələ Ermənistan əhalisinin rifahının yaxşılaşdırılması olmalıdır. Eyni zamanda, təhlükəsizliyin təminatı. Görünür, bu məqamı gürcülər daha yaxşı anladığından, Avropanın onlarla yuxarıdan aşağı baxmasına razı deyillər və seçkidə iradələrini ortaya qoydular.

Gürcüstandan fərqli olaraq, Ermənistan rəhbərliyi üçün əhəli amili sonuncu yerdədir. Ona görə artıq altı ildir ölkədə sosial-önmümlü düz-əmelli layihə reallaşdırılıb. Üstəlik, Paşinyan iqtidarı avventura naminə erməni gəncini 44 günlük müharibədə qırdırıb, ölkəni Rusiya ilə Qərbin rəqabət plasdarmına çevirib. Daha doğrusu, ikincinin maraq və mənaflərinin təminatı üçün birincini heçə saymaq yolunu tutub.

Hazırda Ermənistan rəhbərliyi Azərbaycanla münasibətləri qaydasına salmaq, sülhə gəlməyi düşünür, çalışır ki, barış məsələsinə geosiyasi rəqabət kontekstində saxlasın, Rusiyanın Cənubi Qafqazdan sıxışdırılması, Azərbaycana qarşı təzyiqlə metodlarının işlə saxlanması, İrəvanın təcrübə, Türkiyənin asılı hala gətirilməsi oyunlarında başlıca fiqura çevrilsin.

(ardı 6-cı səhifədə)

UNESCO vandalları himayə etməkdən əl çəkmir

"Azərbaycanın Qarabağda ermənilərin mədəni və tarixi irsini məqsədyönlü şəkildə məhv etdiyi" barədə dünyaya yalanlar üfürən İrəvan bu zaman beynəlxalq təşkilatların dəstəyinə də ümid bəsləyir.

Belə təşkilatlardan biri UNESCO-dur. İki gün bundan əvvəl Ermənistan xarici işlər nazirinin müavini Vahan Kostanyan Matenadında UNESCO ilə birgə konfransda çıxışında bəyan edib: "Qarabağın erməni irsi məhv olmaq və kimliyinin təhrif edilməsi təhlükəsi altındadır".

(ardı 6-cı səhifədə)

Xalq qəzeti

№ 241 (30645) 1 noyabr 2024-cü il, cümə

Xalqın qəzeti!

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

1919-cu ildən çıxır Təsisçi: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi və qəzetin redaksiya heyəti

Yeni nəsil qatarlar Bakı Metropolitenini müasirləşdirir

Səhifə ⇨ 2

Sülhdən danışmağın nədir, ölkəyə silah daşımağın nə?!

Ermənistan hakimiyyəti eyni vaxtda iki stulda oturmaq siyasətini davam etdirir. Rəsmi İrəvan bir tərəfdən Azərbaycanla sülh və dövlətlərarası münasibətlərin qurulması haqqında səsli layihəsinin imzalanması üçün danışıqlar aparır, digər tərəfdən isə ordusunu gücləndirir. Onun hazırkı səviyyəsini və hərbi texniki təchizatını gücləndirir.

Bir neçə gün öncə Hindistanın "The Times of India" qəzeti bildirmişdi ki, Ermənistan ABŞ və Fransa ilə birlikdə 2023-2024-cü maliyyə ilində Nyu-Dehlinin müdafiə məhsullarının ən böyük idxalçıları sırasındadır. Nəşrin yazdığına görə, Ermənistan son 4 ildə Hindistanla raketlər, artilleriya qurğuları, raket sistemləri, radarlar, zirehler və gecəgörmə cihazları, eləcə də geniş çeşiddə döyüş sursatları və artilleriya mərmirləri almaq üçün bir neçə müqavilə bağlayıb. Üstəlik, Ermənistan Hindistan istehsalı olan "Akaş" hava hücumundan müdafiə raketlərinin ilk xarici alıcısı olub. Bu müqavilələrin bəziləri Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin zamanı imzalanıb. Qəzet yazır ki, Hindistanın dövlət və özəl

şirkətləri 100-ə yaxın ölkəyə geniş çeşiddə silah, sursat və komponentlər ixrac edir. Ötən il ərzində silah-sursat satışının həcmi 2,6 milyard dollar təşkil edib.

Bu istiqamətdə yayılan son məlumat da diqqəti cəlb edir. "Armenian Military Portal" yazır ki, Ermənistan parlamentinə ehtiyatda olan zabitlərin hərbi xidmətə qayıtmasına icazə verən qanun layihəsi təqdim edilib. "Hərbi xidmət və hərbi qulluqçuların statusu haqqında" qanuna

dəyişikliklərin müəllifləri parlamentin müdafiə və təhlükəsizlik məsələləri daimi komissiyasının sədri Andranik Koçaryan və onun müavini Armen Xaçatryanıdır. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, A.Koçaryan parlamentdəki hakim "Mülki müqavilə" fraksiyasının üzvüdür. O, ikinci Qarabağ müharibəsinin şəraitini araşdırmaq üzrə müvəqqəti parlament komissiyasının da rəhbəri olub.

(ardı 5-ci səhifədə)

Səfir Dekotininin "işğal" məntiqi

"İnsanlar yaxınlarının məzarlarını ziyarət edə bilmirlər". Bu fikri Fransanın Ermənistanı ziyarət edən Olivye Dekotini oktyabrın 30-da ölkənin Sünik (Zəngəzur) vilayətinə səfəri zamanı bölgənin Nerkin Hand (Baharlı) kəndində olarkən deyib. Səfirin nə üçün Sünika getdiyi bəllidir.

Fransa Bakıda keçiriləcək COP29 xüsusunda Qərbin start verdiyi anti-Azərbaycan kampaniyasına, bir növ, rəng qatmaqla məşğuldur. Söhbət ölkəmizin işğalçı qiyafəsində təqdimatından, indiki halda, əzəzil obrazının yaradılmasından gedir.

Səfir özünün saxta sentimentallığı ilə hansı hədəfə vurduğunu çox gözəl bilir. O deyir ki, insanlar yaxınlarının məzarını, guya, Nerkin Handın bir hissəsi Azərbaycan tərəfindən işğala məruz qaldığı üçün ziyarət edə bilmirlər. Görəsən, Dekotini otuz ilə yaxın müddətdə Azərbaycana məxsus onlarca kəndin insanının bu acı aqibəti yaşadığını bilir mi? Əlbəttə ki, bilir...

Bəli, otuz illik işğal yaşantısının ən böyük sarsıntılarında biri azərbaycanlıların öz doğmalarının, əzizlərinin məzarlarını ziyarət edə bilməmələri olub. Səfir Dekotininin nəzərinə onu da çatdırmaq ki, təsvir etdiyi səhnədən qat-qat acınacaqlı daha bir durum var – məzar yerini tapa bilməmək və ya qəbirləri təhqiç olunmuş formada görmək. Azərbaycan xalqı bu aqibəti də yaşayıb. İşğal başa çatdıqdan sonra neçə-neçə vətəndaşımız təsvir etdiyimiz səhnənin məşəqqətinə qatlaşıb. Haqiqətən, çox böyük dərdədir. Hərçənd nə səfir Dekotininin, nə də onun təmsil etdiyi ölkənin bunu anlamaq üçün nə istəyi var, nə də mədəniyyəti.

Rəsmi Paris Cənubi Qafqazla bağlı maraqlarını gerçəkləşdirmək niyyətindədir. Daha doğrusu, Fransa kollektiv Qərbin region xüsusundakı mənaflərinin reallaşması üçün çalışır və istəyir ki, öz marağı naminə ən həyasız metodları işə salmaq potensialında olduğunu göstərsin. Axı müasir Fransanın idarəçilik sisteminin üzqarası olan prezident Emmanuel Makron özünü başqa cür təsdiqləyə bilmir. Onu və administrasiyasının üzvlərini sadə ermənilərin düşdüküləri durum qotiyən maraqlandırır, heç narahat da etmir.

(ardı 6-cı səhifədə)

Azərbaycanda 3 "təmiz" enerji mərkəzi yaradılır

Səhifə ⇨ 9

Aqrar inkişafın müasir su təminatı

Səhifə ⇨ 7

Söz məbədgahı, sənət saxlanıcı

Səhifə ⇨ 10

Prezident İlham Əliyev Bakıda komplektləşdirilən yeni nəsil metro qatarları ilə tanış olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 31-də "Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Bakıda komplektləşdirilən yeni nəsil metro qatarları ilə tanış olub.

Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev və "Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Zaur Hüseynov dövlətimizin başçısına qatarlar barədə məlumat verdilər.

tenlər üçün nəzərdə tutulmuş standart layihə əsasında deyil, Avropanın ən yüksək texnoloji tələblərə cavab verən aparıcı istehsalçıların avadanlıq və sistemləri ilə aparılır. Bakı metropoliteninin mürəkkəb

ların hər birinin baş vagonları 315, orta vagonları 329 sərnişin üçün hesablanır. Baş vagonlarda 38, orta vagonlarda 44 oturacaq var. Vagonların qapıları 1400 mm olmaqla əvvəlki nəsil vagonlarla müqayisədə 12 faiz daha genişdir. Qatarlarda əlil arabaları, iri yüklər və uşaq arabaları üçün çoxfunksiyalı zonalar, mikroqim nəzarəti, videomüşahidə, interaktiv sərnişin məlumatlandırma sistemləri, mobil cihazlar üçün

Bildirildi ki, "Qlobalniye Transportniye Reşeniya" MMC ilə "Bakı Metropoliteni" QSC arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən, 2024-2026-cı illər ərzində 65 yeni vagonun (13 qatar tərkibi) istehsal edilərək Bakı metropoliteninə gətirilməsi nəzərdə tutulub. Həmin müqaviləyə uyğun olaraq, 2024-cü ildə 35 (7 qatar tərkibi), 2025-ci ildə 20 (4 qatar tərkibi), 2026-cı ildə isə 10 vagon (2 qatar tərkibi) istehsal ediləcəkdir.

Diqqətə çatdırıldı ki, "81-765 B/766 B" seriyalı qatar tərkibi innovasiyalar baxımından 4-cü nəslə mənsubdur. Vagonlar "Bakı Metropoliteni" QSC-nin texniki şərtlərinə uyğun istehsal olunub və yığılaraq komplektləşdirilməsi Bakı metropolitenində təşkil edilir. Vagonların yığılması prosesi digər metropoli-

relyefi, texniki xüsusiyyətləri, paytaxtın iqlimi, geoloji şəraiti nəzərə alınmaqla avadanlıqların istismar müddətində yüksək təhlükəsizlik tələblərinə cavab verməsinə, etibarlılığına, uzunömürlürlüyünə, istehsal zamanına, səmərəliliyinə və digər üstünlüklərinə diqqət yetirilib. Bu xüsusda, Avropa istehsalçıları ilə 9 müqavilə imzalanaraq avadanlıqların birbaşa Bakıya gətirilməsi təmin edilib. Nəticədə vagonların yüksək keyfiyyət standartları təmin edilməklə yığılmasının Bakıda tamamlanaraq xəttə buraxılması nəzərdə tutulub.

Vagonların Bakıda yığılaraq komplektləşdirilməsi, sazlama, həmçinin sınaq işlərinin aparılması məqsədilə Bakı metropoliteninə istehsalçı şirkətin 54 nəfərdən ibarət heyəti ezam edilib. Yeni nəsil qatar-

USB portlar, orijinal işıq qrafikası mövcuddur. Vagonlar hermetik olduğuna görə səs-küysüzdür və istilik izolyasiyasına malikdir. Əvvəlki nəsil qatarlarla müqayisədə vagon-dən-vagona birbaşa keçidlər sərnişinlərin qatar boyunca hərəkətini təmin edir. Bakıya gətirilmiş 7 qatardan 5-nin yığılaraq komplektləşdirilməsi, sazlanması və sınaq işləri başa çatdırılıb. Daha 2 qatarın xəttə buraxılması noyabrın 8-nə qədər təmin ediləcəkdir.

Dövlətimizin başçısı Bakıda komplektləşdirilən qatarların vagonlarına baxdı.

Qeyd edildi ki, yeni qatarlar nəzərə alınmaqla, Bakı metropoliteninin vagon parkında innovasiyalar baxımından sonuncu nəslə mənsub vagonların ümumi sayı 150-yə çatdırılıb.

Dövlət başçısı Zığ Elektrik Avtobus Parkında

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 31-də Bakıda Zığ Elektrik Avtobus Parkının fəaliyyəti ilə tanış olub.

Dövlətimizin başçısına burada Çin Xalq Respublikasının istehsalı olan elektrik mühərriklili "BYD" markalı avtobus və "TX5" markalı elektrik mühərriklili taksi nəqliyyat vasitələri təqdim edilib.

Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev Prezident İlham Əliyevə görülən işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, Zığ Elektrik Avtobus Parkının ümumi ərazisi 5,4 hektardır. Tutumu 210 elektrik avtobusu olan parkın ərazisində 60 şarj stansiyası mövcuddur.

Hazırda avtobus parkı Çin Xalq Respublikasının istehsalı olan elektrik mühərriklili "BYD" markalı 160 avtobusdan ibarətdir.

Dövlətimizin başçısına avtobusların texniki göstəriciləri barədə məlumat verildi. Diqqətə çatdırıldı ki, 2024-cü il istehsalı olan avtobusların istismar müddəti 15 il, sərnişin tutumu 83 nəfərdir. Nəqliyyat vasitəsinin uzunluğu 12 metrə qədər çox, eni 2 metr yarım, hündürlüyü isə 3 metrə qədərdir.

Avtobusların fəaliyyətini təmin edəcək 100 şarj cihazı "Luobinsin" şirkətinin istehsalıdır. Cihazların yükləyici gücü 320kW təşkil edir.

Şarj cihazları həddindən artıq gərginlik, cərəyan, faza itkisi və digər çoxsaylı mühafizə funksiyalarına malikdir. Cihazlar şəhərin müxtəlif istiqamətlərində yerləşdiriləcək.

Eyni zamanda diqqətə çatdırıldı ki, elektrik mühərriklili "LEVC TX5" markalı plug-in hibrid taksilər İngiltərə növü olub Çin istehsalıdır. "Avro-6" standartlarına uyğun həmin avtomobillərin enerjiyə qənaətliliyi 30 dəqiqədir. Yalnız elektrik mühərriklili ilə 130 kilometr, qoşulmuş benzin generator ilə isə 600 kilometr məsafə qət etmək imkanına malikdir. Avtomobil, həmçinin təcili əyləc, təkərlərin təzyiqinə nəzarət təchizatı, yol nişanlarını tanıma kimi müasir təhlükəsizlik sistemləri ilə təchiz olunub.

Avtobus parkında, həmçinin tə-

mir mərkəzi, inzibati bina, transformator məntəqəsi, xidmət və texniki sahələr fəaliyyət göstərəcək. Marşrutların Monitoring Mərkəzi isə avtobusların hərəkət marşrutlarını, qrafiklərini və sərnişin təhlükəsizliyini səmərəli şəkildə izləmək və idarə etmək üçündür. Burada gün ərzində 3 növbədə 24 saat xidmətin təşkil edilməsi və 83 nəfərin işlə təmin olunması nəzərdə tutulur.

Qeyd edək ki, hazırda karbon emissiyasının azaldılması global hədəfə çevrilib. Azərbaycan da bu hədəfə çatmaq üçün prioritetlər müəyyənləşdirib. Yaşıl texnologiyalardan istifadə bu istiqamətdə atılan addımlardandır. "Eko bus" layihəsi isə yaşıl texnologiyalardan istifadənin genişləndirilməsi məqsədi daşıyır.

Azərbaycan Prezidenti Albaniya səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 31-də Albaniya Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Besart Kadianni etimadnaməsini qəbul edib.

Səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə söhbət etdi. Dövlətimizin başçısı ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyini vurğulayaraq, Azərbaycan və Albaniya prezidentlərinin qarşılıqlı səfərlərinin və Albaniyanın Baş nazirinin ölkəmizə səfərinin əlaqələrimizin möhkəmləndirilməsi işinə töhfə verdiyini bildirdi. Azərbaycan Prezidenti Albaniyanın Baş nazirinin bir neçə gündən sonra COP29-da iştirak edəcəyini də vurğulayaraq, bütün bunların ölkələrimiz arasında yaxın tərəfdaşlıq əlaqələrinin nümayiş etdiriyini dedi. Ölkələrimizin beynəlxalq səviyyədə bir-birini həmişə dəstəklədiyini qeyd edən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın təmsil olunmadığı beynəlxalq təşkilatlarda Albaniya hökumətinin mövqeyimizi dəstəkləməsinə yüksək qiymətləndirdi.

Səfir Albaniyanın Baş naziri Edi Ramanın salamlarını

rını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Albaniyanın Baş nazirinə çatdırmağı xahiş etdi.

Besart Kadi Albaniyada səfir kimi fəaliyyətə başlamaqdan məmnunluğunu bildirərək, ölkələrimiz və xalqlarımız arasında dostluğun və mədəni əlaqələrin önəminə toxundu.

Diplomat Albaniyanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə dəstəyini bir daha ifadə etdi.

COP29 tədbirinin əhəmiyyətini vurğulayan səfir bu cür genişmiqyaslı tədbirlə bağlı Azərbaycanda həyata keçirilən hazırlıq işlərinin dərindən təəssüratı hissi yaratdığını dedi.

Söhbət zamanı iqtisadi əməkdaşlığımızın enerji, nəqliyyat, ticarət, turizm və digər sahələrdə əhatə etməsindən məmnunluq ifadə olundu, əlaqələrimizin bundan sonra da möhkəmlənməsinə ümidvarlıq bildirildi.

Konqo səfiri etimadnaməsini Azərbaycan Prezidentinə təqdim edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 31-də Konqo Demokratik Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri İvan Vanqu Nqimbinin etimadnaməsini qəbul edib.

Səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə söhbət etdi.

Dövlətimizin başçısı ikitərəfli münasibətlərimizə müxtəlif istiqamətlərdə yeni təkan verilməsinin zəruriliyini qeyd edərək, siyasi əlaqələrin yaxşı səviyyəyə çatdığını, ticarət və iqtisadi sahələrdə isə görüləsi çox işlərin olduğunu dedi.

Dövlətimizin başçısı beynəlxalq təşkilatlar, ilk növbədə, BMT və Qoşulmama Hərəkatı çərçivəsində bu günə qədər ölkələrimiz arasında uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyini vurğuladı və bunun gələcəkdə də davam etdirilməsinə ümidvar olduğunu bildirdi.

Səfir, ilk növbədə, Konqo Demokratik Respublikasının Prezidenti Feliks Çisekedinin salamlarını və

Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına uğurlu sədrliyi ilə bağlı təbriklərini dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Konqo dövlətinin başçısına çatdırmağı xahiş etdi.

Səfir Azərbaycan ilə Konqo arasında təhsil, bank, maliyyə, mədəncilik, təhlükəsizlik sektorlarında və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələlərinə toxundu.

COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi münasibətilə təbriklərini çatdıran səfir Konqo Demokratik Respublikasının Prezidentinin bu tədbirdə iştirak edəcəyini vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev Konqo Prezidentinin COP29 tədbirində iştirak edəcəyindən məmnunluğunu bildirdi.

Prezident İlham Əliyev Banqladеш səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 31-də Banqladеш Xalq Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Amanul Haqın etimadnaməsini qəbul edib.

Səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirlə söhbət etdi.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycan ilə Banqladеш arasında ikitərəfli münasibətlərin inkişaf etdirilməsinin zərurətini vurğulayaraq, siyasi əlaqələrimizin, eləcə də iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində, o cümlədən ticarət, investisiya və digər istiqamətlərdə əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün yaxşı imkanların olduğunu dedi.

Prezident İlham Əliyev beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində ölkələrimizin bir-birini dəstəkləməsinin önəmini qeyd etdi.

Səfir Banqladеш Xalq Respublikasının Prezidenti Məhəmməd Şahabuddinin salamlarını dövlətimizin

başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Banqladеш dövlətinin başçısına çatdırmağı xahiş etdi.

Dövlətimizin başçısı əvvəllər Banqladеш Prezidenti ilə təmaslarını xatırlayaraq Məhəmməd Şahabuddinin COP29-da iştirak edəcəyini məmnunluqla vurğuladı, ona fəaliyyətində uğurlar arzuladı.

Amanul Haq ikitərəfli münasibətlərlə bağlı xoş sözlərə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını ifadə etdi.

COP29-un əhəmiyyətini toxunan səfir bu tədbirdə Prezident səviyyəsində təmsil olunacaqlarından məmnunluqlarını bildirdi.

Ruanda səfiri etimadnaməsini dövlət başçımıza təqdim edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 31-də Ruanda Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Çarlz Kayonqanın etimadnaməsini qəbul edib.

Səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirlə söhbət etdi.

Dövlətimizin başçısı ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlərin inkişaf etdirilməsinin, ticarət, investisiya, insanlar arasında əlaqələr və digər sahələrdə əməkdaşlıq istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsinin önəminə toxundu.

Prezident İlham Əliyev BMT, Qoşulmama Hərəkatı çərçivəsində əməkdaşlığın bundan sonra da uğurla davam etdiriləcəyini ümidvar olduğunu bildirdi.

COP29-da Ruanda Prezidentinin iştirak edəcəyindən məmnunluğunu ifadə edən dövlətimizin başçısı bu tədbirin önəminə toxundu, onun iqlim dəyişmələri ilə bağlı global səviyyədə müzakirələrin aparılması baxımından əhəmiyyətini vurğuladı və Azərbaycanın bu sahədə fəal iştirak etdiyini dedi.

Çarlz Kayonqa Ruanda Respublikasının Prezidenti Pol Kaqamenin salamlarını dövlətimizin başçısına

çatdırdı və qeyd etdi ki, ölkəsinin Prezidenti COP29-da iştirakını səbirsizliklə gözləyir. Səfir vurğuladı ki, Ruanda Prezidenti ona Azərbaycan ilə əlaqələrə böyük önəm verdiyini deyib və ölkələrimizin bir-birindən uzaqda yerləşməsinə baxmayaraq, əməkdaşlıq üçün yaxşı imkanların olduğunu vurğulayıb.

Prezident İlham Əliyev salamlara və xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Ruanda dövlətinin başçısına çatdırmağı xahiş etdi.

Azərbaycan Prezidentinin ikitərəfli münasibətlərə dair söylədiyi fikirlərə görə minnətdarlığını bildiren səfir əlaqələrimizin genişlənməsi üçün səylərini əsirgəməyəcəyini dedi.

Görüşdə ölkələrimiz arasında iqtisadiyyat, ticarət, humanitar, elm və təhsil sahələrində əməkdaşlıq məsələləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

AZƏRTAC

İspaniya Hökumətinin Sədri Zati-aliləri cənab Pedro Sançezə

Hörmətli cənab Sədr!

Valensiya regionunda baş vermiş güclü daşqınlar nəticəsində çoxsaylı insan tələfatı və dağıntılar barədə xəbər bizi olduqca kədərlandırdi.

Bu faciə ilə əlaqədar Sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, bütün İspaniya xalqına öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznə başsağlığı

verir, yaralananlara şəfa diləyir, təbii fəlakətin nəticələrinin tezliklə aradan qaldırılmasını arzulayıram.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti

Bakı şəhəri, 31 oktyabr 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafında xidmətləri olan bir qrup şəxsin təltif edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının inkişafında xidmətləri olan aşağıdakı şəxslər təltif edilsinlər:

3-cü dərəcəli “Əmək” ordeni ilə

Dünyamalıyev Mətləb Məmməd oğlu
Əmirbəyova Jalə Əhməd qızı
Fətullayev İslam Babakəşi oğlu
Hüseynov Namiq Tapdıq oğlu
Mahmudov Abdullah İlyas oğlu
Məmmədov Sahib Nizaməddin oğlu
Nəbiyev Feyzulla Sovetxan oğlu
Şəmmədov Elşad Zeynal oğlu

“Tərəqqi” medalı ilə

Abbasov İbrahim Yusif oğlu
Ağayev Lətif Xudafə oğlu
Bayramova Gülyanə Fərrux qızı
Dünyamalıyev Sevinc Əbil oğlu
Əhmədov Ağə Balaseyid oğlu
Əsgərov Məhərrəm Əsgər oğlu
Əsgərov Səməddin Calal oğlu
Əzizov Əlisultan Əlhəydər oğlu
Fətəliyev Məhəmməd Qoca oğlu

Hacıyev Etiram Qabil oğlu
Hacıyev Mahir Həməzə oğlu
Həsənov Arif Bahadır oğlu
Hüseynov Həsənağa Allahverdi oğlu
Xəlilov Həməzə Ağakəşi oğlu
İsmayilova Səadət Əmir qızı
Qəhrəmanov Canpolad Kamayıl oğlu
Quliyeva Yeganə Arif qızı
Qurbanov Abdulfəqir Abdülrahman oğlu

Məmmədov Anar Vidadi oğlu
Məmmədov Həbil Axunbala oğlu
Məmmədov Hafiz İsa oğlu
Məmmədov Nəvai Şahin oğlu
Məmmədova Mətanət Zaman qızı
Səlimov Vüqar Süleyman oğlu
Tağıyev Yaqub İslam oğlu
Talibov İzzət Ataxan oğlu
Yusifov Mehdi Mehman oğlu
Yusifova Elza Sədi qızı
Zahirov Beydullah İslam oğlu.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti

Bakı şəhəri, 31 oktyabr 2024-cü il

Birləşmiş Krallıqla alternativ enerji əməkdaşlığı

Oktyabrın 31-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə Birləşmiş Krallığın Avropa, Şimali Amerika və dənizsərhələri üzrə dövlət naziri Stiven Dauti arasında telefon danışıqları olub.

Tərəflər Azərbaycanla Birləşmiş Krallıq arasında xüsusilə energetika, təhsil, qarşılıqlı investisiyalar və digər sahələrdə əməkdaşlıqdan məmnunluqla ifadə edərək, iki ölkə arasında son vaxtlar siyasi dialoqun intensivləşməsinin, qarşılıqlı səfərlərin, eləcə də hökumətlərarası əməkdaşlıq komissiyalarının işinin bərpasının yeni sahələr üzrə əməkdaşlığın inkişafına təkan verəcəyini bildirdilər.

Nazir Ceyhun Bayramov müqabil tərəfi Azərbaycanın bölgəmizdə dayanıqlı sülhün təsis edilməsi üzrə baxışları, bu istiqamətdə atılan praktik addımları, habelə Ermənistanla sülh prosesi barədə ətraflı məlumatlandıraraq, Azərbaycan tərəfinin təşəbbüskarı olduğu sülh sazişi üzrə danı-

şqlar prosesində ciddi irəliləyiş olduğunu, ümumilikdə layihənin razılaşdırılması üzrə iş aparıldığını, eyni zamanda, Ermənistan Konstitusiyasında ölkəmizə qarşı olan ərazi iddialarının prosesdə əsas maneə təşkil etdiyini diqqətə çatdırılıb.

Söhbət zamanı, iki ölkə arasında alternativ enerji sahəsində əməkdaşlığın müxtəlif istiqamətləri, SOCAR və BP arasında günəş enerjisinin istehsalı üzrə aparılan işlər, eləcə də BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) hazırlıq məsələləri müzakirə olub.

XQ

COP29 ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin 8-ci iclası

Oktyabrın 31-də BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) keçirilməsi ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin 8-ci iclası olub.

Prezident Administrasiyasının rəhbəri, Təşkilat Komitəsinin sədri Samir Nuriyev artıq COP29-a sayılı günlərin qaldığını qeyd edərək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırıqlarına uyğun olaraq sonuncu iclasdan ötən dövr ərzində COP29-a ciddi hazırlıq prosesinin daha da sürətləndirildiyini və yekunlaşmaqda olduğunu vurğulayıb. Samir Nuriyev Prezident İlham Əliyevin oktyabrın 17-də Bakı Olimpiya Stadionunda aparılan genişmiqyaslı hazırlıq işləri ilə növbəti dəfə tanış olaraq tapşırıq və göstərişlər verdiyini nəzərə çatdırıb.

Oktyabrın 31-də BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) keçirilməsi ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin 8-ci iclası olub.

Prezident Administrasiyasının rəhbəri COP29 zamanı Bakıda nəqliyyatın planlı şəkildə təşkil olunması ilə bağlı hazırlanmış Nəqliyyat Planının icrasının təmin edilməsinin vacibliyini vurğulayıb. Samir Nuriyev, eyni zamanda, Bakı Olimpiya Stadionunda yekunlaşmaqda olan hazırlıq işləri, dövlət qurumları tərəfindən beynəlxalq tərəfdaşlarla birlikdə təşkil ediləcək tədbirlər və digər məsələlər barədə danışıb.

keçirilən nəqliyyat monitorinqləri və digər təşkilatı-logistika məsələləri barədə danışıb.

Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov COP29 zamanı qəbul edilməsi nəzərdə tutulan mühüm sənədlər, xüsusilə yeni iqlim maliyyəsi hədəfi ətrafında son vəziyyət barədə çıxış edib.

Energetika naziri Pərviz Şahbazov Azərbaycanda yaşıl enerji sahəsində həyata keçirilən işlər, Energetika Nazirliyinin xətti ilə COP29 zamanı təşkil edilməsi nəzərdə tutulan tədbirlər barədə danışıb.

Milli Məclisin deputatı, COP29-un İqlim dəyişmələri üzrə yüksək səviyyəli çempionu Nigar Arpadarai Bakı İqlim Həftəsi və keçirilən digər tədbirlərlə bağlı məlumat verib.

Təşkilat Komitəsinin sədri Azərbaycanla və Prezident İlham Əliyevə hörmətli bariz nümunəsi olaraq COP29 Liderlər Sammitində 100-dən artıq dövlət və hökumət başçısının, vitse-prezidentlərin iştirakının gözlənildiyini bildirib.

Samir Nuriyev əlavə edib ki, COP29-da iştirak üçün BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Katibliyi vasitəsilə 50 mindən artıq şəxs qeydiyyatdan keçib və bu proses davam etdiyi üçün say daha da artacaq.

Təşkilat Komitəsinin sədri bildirdi ki, Prezident İlham Əliyev oktyabrın 10-11-də Bakıda keçiriləcək Pre-COP29 tədbirinə ünvanladığı müraciətində COP29-da yeni iqlim maliyyəsi hədəfi ilə bağlı razılaşma-yaya nail olunmasının vacibliyini vurğulayaraq, “Bakı Sazişi”nin əldə edilməsinin beynəlxalq ictimaiyyətin ümumi nailiyyəti kimi tarixə düşəcəyini inamını ifadə edib. Bu xüsusda, Samir Nuriyev deyib ki, Azərbaycan tərəfinin xarici tərəfdaşlarla təmas-

Təşkilat Komitəsinin sədri xarici medianın və qeyri-hökumət təşkilatlarının da COP29-da iştirakına böyük maraq göstərdiyini bildirdi.

Ekologiya və təbii sərvətlər naziri, COP29-un müəyyən edilmiş Prezidenti Muxtar Babayev Beynəlxalq Valyuta Fondu və Dünya Bankı Qrupunun İllik sessiyası və hazırda Kolumbiyada işini davam etdirən BMT-nin “Bioloji Müxtəliflik haqqında” Konvensiyasına Tərəflər Konfransında daxil olmaqla, COP29-la bağlı ümumi gedişat barədə danışıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi – Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev media-kommunikasiya sahəsində həyata keçirilən fəaliyyət və vətəndaş cəmiyyətinin COP29-a töhfəsi ilə bağlı çıxış edib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi Anar Ələkbərov Bakı Olimpiya Stadionunda görülməli işlər, paytaxtda

Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi Vüsal Hüseynov COP29-un təşkilatı prosesində miqrasiya idarəçiliyi barədə danışıb.

Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidmətinin rəisi İlqar Musayev COP29 zamanı informasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsi sahəsində aparılan işlər barədə məlumat verib.

COP29-un Gənc iqlim çempionu Leyla Həsənova gənclərin iqlim fəaliyyətində iştirakı sahəsində görülməli işlər barədə danışıb.

İclasda Bakı Olimpiya Stadionunda hazırlıq işlərinin son vəziyyətini əks etdirən videoçarx nümayiş etdirilib.

İclasın sonunda Təşkilat Komitəsinin sədri Samir Nuriyev Azərbaycanın COP29-da Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə növbəti tarixi uğuruna imza atacağına əminliyini ifadə edib, COP29 Tədbirlər Planının icrasının davam etdirilməsi və digər aidiyyəti məsələlər üzrə tapşırıqlar verib.

AZƏRTAC

Bakının Xətai rayonunda körpələr evi-uşaq bağçasının açılışı

Oktyabrın 31-də Bakının Xətai rayonundakı Alim Məmmədov adına körpələr evi-uşaq bağçası təmərdən sonra yenidən istifadəyə verilib.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri bağçada yaradılmış şəraitlə tanış olublar.

Uşaq bağçasının direktoru Liya Məcidova Birinci vitse-prezidentə və ailə üzvlərinə bağçada görülən işlər barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, 1958-ci ildə inşa olunan Alim Məmmədov adına körpələr evi-uşaq bağçası ötən müddətdə istismara yararlı vəziyyətə düşdüynə görə təmirə

ehtiyac yaranmışdı. Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın tapşırığına əsasən, körpələr evi-uşaq bağçası müasir tələblər səviyyəsində təmir olunub.

Yüz yerlik körpələr evi-uşaq bağçası zəruri avadanlıq və ləvazimatlarla təmin olunub. Bu məktəbəqədər müəssisədə uşaqlar 5 qrup üzrə təhsil alırlar.

Bağçanın həyətini ərazisində abadlıq və yaşıllaşdırma işləri görüldü, uşaqlar üçün oyun meydançası yaradılıb.

Qeyd edək ki, ölkəmizdə uşaqların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə, onların sağlamlıq və xoşbəxt böyümələrinə xüsusi qayğı göstərilir. Uşaq bağçalarının yenidən qurulması ilə bağlı həyata keçirilən layihələr bu baxımdan mühüm rol oynayır.

Uşaqların təlim-tərbiyəsi Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biridir. Fondun həyata keçirdiyi layihələr məktəbəqədər təlim-tərbiyə müəssisələrinin inkişafına, bu sahədə ciddi keyfiyyət dəyişikliyinə səbəb olub. Gələcəyimiz olan uşaqların sosial rifahının yaxşılaşdırılmasına hesablanan belə tədbirlər ölkəmizdə aparılan siyasətin uğurlu və məntiqi nəticəsidir.

Birinci vitse-prezident Talassemiya Mərkəzində

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri oktyabrın 31-də Talassemiya Mərkəzində olublar.

Səhiyyə naziri Teymur Musayev Birinci vitse-prezidentə və ailə üzvlərinə Mərkəzdə yaradılan şərait barədə məlumat verdi.

Mehriban Əliyeva tibb müəssisəsindəki transplantologiya şöbəsində, yeni açılan reanimasiya şöbəsində və böyüklər üçün stasionar şöbədə olub, burada müalicə alan uşaqlarla, tibb işçiləri ilə söhbət edib, müalicə prosesinin gedişi ilə maraqlanıb.

Birinci vitse-prezidentə məlumat verildi ki, Talassemiya Mərkəzi bu xəstəliyə düçar olanların müalicəsində mühüm rol oynamaqla

yanaşı, həm də xəstələrə və onların ailələrinə mənəvi baxımdan böyük dəstəkdir.

Mehriban Əliyeva Heydər Əliyev Fondunun Mərkəzin fəaliyyətinə və ümumiyyətlə, səhiyyəyə daim önəm verdiyini bildirib.

Qeyd edək ki, tibb müəssisəsində görülən işlər, aparılan islahatlar, burada müalicə alan xəstələrin səhəti Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu tərəfindən daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Fondun "Talassemiyasız həyat naminə" proqramı çərçivəsində inşa edilən Talassemiya Mərkəzində

xəstələrə göstərilən tibbi xidmətin təkmilləşdirilməsi, Mərkəzin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi üçün görülən tədbirlər talassemiya xəstəliyinin profilaktikasında əhəmiyyətli rol oynayır.

Xatırladaq ki, 2009-cu ildən istifadəyə verilən Talassemiya Mərkəzi Azərbaycanda ixtisaslaşdırılmış tibb ocağının və qan bankının yaradılmasına, talassemiyadan əziyyət çəkən uşaqların təhlükəsiz və keyfiyyətli qanla təmin olunmasına üçün könüllü donor xidmətinin inkişaf etdirilməsinə, talassemiyanın yayılmasının qarşısının alınması istiqamətində əhalinin maarifləndirilməsinə və talassemiya ilə mübarizə aparılan bir sıra dövlətlərlə əməkdaşlığın genişləndirilməsinə xidmət edir.

Milli Məclis sədri Pakistan və Çexiya səfirləri ilə görüşüb

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova oktyabrın 31-də Pakistanın ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Qasim Mohiuddinlə görüşüb.

Milli Məclisin sədri həm Azərbaycan torpaqlarının 30 illik işğalı dövründə, həm də ərazi bütövlüyümüzün təmin olunması zamanı ölkəmizə beynəlxalq arenada verdiyi dəstəyə görə Pakistana və onun parlamentinə təşəkkürünü bildirib.

O, Azərbaycanın da həmişə Pakistanın yanında olduğunu və Kəşmir probleminin BMT-nin qəbul etdiyi qətnamələr əsasında həllini dəstəklədiyini bir daha diqqətə çatdırıb.

Söhbət zamanı ikitərəfli münasibətlərin inkişafında parlamentlərarası əlaqələrin rolu yüksək qiymətləndirilib, parlament rəhbərlərinin qarşılıqlı rəsmi və işgüzar səfərlərinin, müntəzəm təmaslarının, elə

cə də deputatlarımızın beynəlxalq parlament qurumları çərçivəsində əməkdaşlığının əhəmiyyəti vurğulanıb.

Görüşdə Azərbaycanda keçiriləcək COP29-a hazırlıq işləri barədə danışılıb. Ölkəmizin iqlim dəyişiklikləri kimi global problemlərin həlli istiqamətindəki səylərini yüksək qiymətləndirən səfiri Qasim Mohiuddin COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi münasibətilə təbriklərini çatdırıb, Pakistanın tədbirdə yüksək səviyyədə təmsil olunacağını deyib, bu görüşün iqlim dəyişikliyi ilə bağlı global müzakirələri gücləndirəcəyinə inandığını ifadə edib.

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova həmin gün Çex Respublikasının ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Milan Sedlaçeklə görüşüb.

Görüşdə ölkələrimiz arasında ikitərəfli əməkdaşlıq əlaqələrinin siyasi, iqtisadi və humanitar aspektləri müzakirə edilib, ikitərəfli münasibətlərin inkişafında qarşılıqlı səfərlərin, o cümlədən parlament sədrləri və dostluq qrupları səviyyəsində təmasların əhəmiyyəti vurğulanıb. Sahibə Qafarova parlamentlərarası əlaqələrin dövlətlərarası münasibətlərin inkişafında mühüm rolunu qeyd edərək, deputatlarımızın beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində birgə fəaliyyətinin və qarşılıqlı dəstəyinin mühüm olduğunu vurğulayıb, parlamentlərarası əlaqələrdə obyektiv məlumatların paylaşılmaması baxımından qarşılıqlı məlumatlandırmanın genişləndirilməsinin əhəmiyyətini diqqətə çatdırıb.

Səfir Milan Sedlaçek ölkələrimiz arasında müxtəlif sahələrdə, o cümlədən qanunverici orqanlar arasında əməkdaşlıqdan məmnun olduğunu, bu əlaqələrin davam etdirilməsinə əminliyini bildirib. COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi münasibətilə təbriklərini çatdıraraq səfir Çexiyanın bu tədbirdə yüksək səviyyədə təmsil olunacağını bildirdi.

XQ

XİN-dən Fransanın Ermənistanadakı səfirinə cavab

"Elementar diplomatik etiket qaydalarına əməl etməyi bacarmayan Fransanın Ermənistanadakı səfiri Oliyev Dekotinyanın Ermənistan-Fransa münasibətlərindən daha çox Azərbaycan əleyhinə qarayaxma kampaniyasına köklənməsi ilk növbədə Fransa xarici siyasətinin uğursuzluğunun nəticəsidir".

Bunu Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə Fransanın Ermənistandakı səfiri Oliyev Dekotinyanın "Həqiqət" media qurumuna müsahibəsində Azərbaycan əleyhinə səsləndirdiyi əsassız iddialar barədə yerli medianın sualına cavabında deyib.

"Müsahibədə Azərbaycan ərazisində işğala və separatçılığa son qoyan tədbirlərin hədəf alınması, Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin qərarlarına yanlış istinadlar, Ermənistanın "yarımçıq sülh" fikirlərini dəstəkləyən açıqlamalar və bir sıra digər absurd yanaşmalar ilk növbə-

də Fransa tərəfinin reallıqları nəcə təhrif etdiyini, bölgədə dayanıqlı və həqiqi sülh quruculuğunda maraqlı olmadığını bir daha nümayiş etdirir", - A. Hacızadə bildirib.

A.Hacızadənin sözlərinə görə, Fransanın bölgədə eskalasiyanı davam etdirməyə yönələn davranışları və tərxiatları bu ölkənin həm münasibətlər, həm də postmünasibətlər dövründə güddüyü niyyətin və apardığı siyasətin əsl mahiyyətini sübut edib.

XQ

Mehriban Əliyeva Azərbaycan Dövlət Pantomim Teatrında

Dünən Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri Azərbaycan Dövlət Pantomim Teatrının binasında mövcud vəziyyətlə tanış olublar.

Mədəniyyət naziri Adil Kərimli Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya və ailə üzvlərinə teatr haqqında məlumat verdi.

Bildirildi ki, respublikamızın tanınmış teatr kollektivlərindən olan Azərbaycan Dövlət Pantomim Teatrı 1994-cü ildə teatr-studiya kimi yaradılıb. Studiyanın altı illik müddətində Gənc Tamaşaçılar Teatrının nəzdində fəaliyyət göstərmişdir. 2000-ci il martın 6-da kollektiv dövlət statusu verilib. 2005-ci ildən isə Azərbaycan Dövlət Pantomim Teatrı keçmiş "Şəfəq" kinoteatrının binasında yerləşdirilib.

Otuz ildən artıq dövrdə Panto-

mim Teatrında bir çox müəlliflərin əsərləri səhnələşdirilib. Teatrın bu növünün əsas üstünlüklərindən biri onun üçün dil baryerinin olmamasıdır. Ötən müddət ərzində kollektiv Almaniya, Avstriya, Bolqarıstan, İsveçrə, Gürcüstan, Qazaxıstan, Mərakeş, Rusiya və digər ölkələrdə Azərbaycan mədəniyyətini uğurla təmsil edib.

Bu gün Pantomim Teatrı ən çox ziyarət olunan və böyük tamaşa-

çı möhəbbəti qazanan mədəniyyət ocaqlarımızdan biridir.

Qeyd edildi ki, Azərbaycan Dövlət Pantomim Teatrının hazırda yerləşdiyi bina 1900-cü ildə inşa olunub və yerli əhəmiyyətli memarlıq abidələri sıyahısındadır.

Mövcud vəziyyətlə tanışlıq zamanı binada görülməli olan zəruri təmir işləri barədə də məlumat verildi.

“Paris Paşınıyanı “pat” vəziyyətinə salır”

Fransanın Qafqaz siyasəti bütün sərhədləri aşmaqdadır

Fransanın Ermənistandakı səfiri Oliviye Dekotini haqların “Hetq” nəşrinə müsahibə verib. Oxucuların diqqətini onun Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişinin imzalanması ilə bağlı dediklərinə yönəldəcəyik. Dekotini müsahibədə özünü, bir növ, “qırğı-diplomat” kimi aparır və o, bu “qabiliyyətini” akkreditə olduğunu ölkəyə deyib, Azərbaycana münasibətdə nümayiş etdirir. Rəsmi Parisin Ermənistan–Azərbaycan münasibəti ilə bağlı mübahisə doğuran, hətta cəfəng fikirlərini məhz İrəvanda elçisinin dilindən səsləndirməsi adi hala çevrilib. Səfirin budəfəki açıqlamaları ilə bağlı suallarımızı Cənubi Qafqaz Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Fərhad Məmmədov cavablandırdı. Politoloq əvvəlcə diqqəti səfir Oliviye Dekotinin sülh sazişi ilə bağlı açıqlamasına yönəldi:

– Dekotini deyir: “Hesab edirəm ki, sülh sazişinin imzalanması zəruridir. Dəfələrlə, o cümlədən Ermənistan baş naziri tərəfindən bəyan edilib ki, sazişin böyük hissəsi artıq razılaşdırılıb. Yəni, baş nazir artıq razılaşdırılmış məsələni imzalamağa hazır olduğunu bildirib. Sazişin sona qədər həll olunmamış məsələlərin müzakirəsi sonrakı mərhələdə mümkündür”. İndi Fransa belə danışıq... Kazanda Azərbaycan və Ermənistan liderləri arasında danışıqlarda irəliləyiş əldə olunacağına ümid yaranan kimi xarici aktorların bu məsələdə nə dərəcədə maraqlı olduğunu anlamağa çalışdım... Bu zaman qarşımıza belə bir mənzərə çıxdı: ABŞ ilin sonuna qədər sülh müqaviləsinin bağlanmasında və kommunikasiyalı açılmasında maraqlıdır. ABŞ Prezidenti bu barədə Bakıya göndərdiyi məktubunda yazdı. Rusiya Sergey Lavrovun dili ilə sülh müqaviləsi mövzusunda danışıq Ermənistan ərazisində onların iştirakı ilə nəqliyyat qovşağının açılmasına diqqət yetirdi. İran sərhəddə irəliləyişdə bir şərtlə maraqlıdır ki, “sərhədlər dəyişməsin”. Türkiyə danışıqlar prosesinin bütün istiqamətlərini dəstəkləyir. Çünki Ankara Ermənistanla münasibətlərini hər üç istiqamətdə müəyyən edir. Yalnız Fransa qalmışdı. İndi də bu ölkənin mövqeyini Ermənistandakı səfiri açıqladı.

– Kollektiv Qərbin COP29 mövzusu ilə manipulyasiya etdiyi məlumdur. Bu yolla Bakıya tezliklə İrəvanla sülh müqaviləsinə imzalamaya məcbur etməyə çalışır. Sanki, Qərb bunu bacaraçağını, Bakının indi hər şeyə hazır olduğunu düşünür... – Etiraf etməliyəm ki, səfirin açıq-

məlum məktubu ilə müqayisə etməliyəm: əgər rəsmi Vaşinqtonun BM-nin iqlim sammitindən əvvəl iki ölkə arasında razılaşma imkanından qismən imtina edib, maksimalist Paris sülh sazişinin imzalanmasının son tarixini – COP29-a qədər təyin etməyi öz vəzifəsi hesab edir. Fikrimizcə, burada əlavə şərhə ehtiyac yoxdur.

– Dekotini Avropa İttifaqının Ermənistandakı mülki missiyasının “effektiv fəaliyyətindən” də danışdı...

– Bəli, səfirin bununla bağlı dedikləri maraqlıdır və sual doğurur. O, deyir ki, “Fransa Aİ-dəki tərəfdaşları ilə birlikdə Ermənistandakı mülki missiyasını genişləndirməkdə israrlıdır. Bu missiyanın heyəti, demək olar ki, iki dəfə artırılıb, imkanları genişləndirilib... Yəni, monitorinqçilərin sayının təxminən iki dəfə – bir neçə yüz nəfərə qədər artırılması planlaşdırılıb. Onlar son dərəcə təsirli olurlar. Son illərə nəzər salsanız görürsünüz ki, sadəcə “Google” ilə “silahlanmış” avropalı müşahidəçilər – onlar silahlı deyil, mülki şəxslərdir – bu regionun sabitliyi üçün Dağlıq Qarabağdakı (?) Rusiya hərbi kontingentindən daha çox iş görür”. Deməli, Fransa sərhədlərin delimitasiyası ilə bağlı irəliləyişlərə baxmayaraq, Aİ-nin Ermənistandakı missiyasını artırmağa hazırlaşır. Burada məntiqli sual yaranır: əgər iki ölkə arasında sərhədin müəyyənləşdirilməsi prosesi normal tempdə davam edərsə, Aİ-nin missiyasının sayını artırmağa, hətta onun səlahiyyət müddətini uzatmağa nə ehtiyac var?!

– Fransanın Ermənistandakı səfiri müsahibəsində Qarabağ ermənilərinin geri qayıdışı mövzusunda da toxunub...

– Onun bu mövzuda dedikləri nə siyasi məntiqə, nə də beynəlxalq hüquqa sığır: “Dağlıq Qarabağın, (?) demək olar ki, bütün erməni əhalisi qaçmaq məcbur olub. Mən “məcbur olub” deyirəm, çünki bu, könüllü qərar deyildi. Doqquz aylıq mühasirə və amansız hərbi hücumdan sonra bu qərar könüllü ola bilməzdi. Onlar həssas insanlar və hələ də dəstəyə ehtiyacılı var. Bu, o demək deyil ki, biz onların geri qayıtmaq hüququndan imtina edəcəyik. Onların geri qayıtmaq hüququ rəy deyil, öhdəlikdir.

Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin 17 noyabr 2023-cü il tarixli qərarı, Azərbaycan da daxil olmaqla, BMT üzvü olan bütün dövlətlər üçün məcburidir. Əlbəttə, qaçqınların özləri də bilirilər ki, indi geri qayıtmaq üçün şərait yoxdur. Bunun Ermənistan hökuməti ilə fərqi varmı? Məncə, yoxdur. Birincisi, biz Ermənistan hökumətinin həmin qaçqınları qəbul etməyə və cəmiyyətə inteqrasiya etməyə dəstəkləyirik. İkincisi, Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin qərarı Ermənistan hökumətinin təşəbbüsü ilə həyata keçirilib”. Bu məsələdə Fransanın mövqeyi məlumdur və hər şey başadüşüldür. Bəli, Qarabağ erməniləri mövzusunda Ermənistan hökuməti özü üçün bağlaşa belə, Paris bu məsələni gündəmdən çıxarmayacaq! Buradan belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, Fransa Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh danışıqları prosesinin normal məcrada davamında qətiyyətlə maraqlı deyil. Bəs Ermənistan hökuməti bununla bağlı nə etməlidir?! Axı, Paris artıq təkbəbbüt mərhələsinə keçən Cənubi Qafqaz siyasəti ilə Paşınıyanı dalana dirəyir, onu “pat” vəziyyətinə salır. Tutuq ki, Bakı bu çağırışa məhəl qoymadı, onda necə olacaq? Nəyə görə səfir Bakının COP29-a qədər sülh sazişini imzalamaqdan imtina edərsə, Paris hansı addımları atacağından danışmayıb? Yəni, Fransa son dörd ildə ölkəmizə qarşı elədiklərdən başqa daha hansı pis işləri görməyə hazırlaşır? Yelisey sarayının bütün addımlarını izləyirik. Bu ölkə Ermənistanı silahlandırır, onu revansə hazırlayır. Ən təhlükəli də məhz budur. Onun sülh sazişinin nə vaxt, harada və hansı şərtlərlə imzalanmasında asılı olmayaraq bu siyasətini davam etdirəcəyinə qətiyyətlə şübhəni otlaması.

COP29-un ölkəmizdə keçirilməsinə dair razılaşma beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən sülh prosesinə dair hər hansı öhdəliklə əlaqələndirilməyib. Beləliklə, biz adi manipulyasiya ilə özləşmişik. Parisin cəfəng və faydasız manipulyasiyası ilə...

Qələmə aldı:
İmran BƏDİRƏNLİ
XQ

Sülhdən danışmağın nədir, ölkəyə silah daşımağın nə?!

(əvvəli 1-ci səhifədə)

A.Xaçatryan komissiyasının oktyabrın 30-da keçirilən iclasında bildirib ki, məqsəd təcrübəli və ixtisaslı hərbi kadrların fəaliyyətində olan hərbi hissələrdə cəlb edilməsidir. Eyni zamanda, deyib ki, yenidən hərbi xidmətə cəlb ediləcək ehtiyatda olan şəxslər pensiya hüququndan məhrum olunmayacaqlar. Ermənistan dövləti onlara xidmət illərinə görə pensiya verməkdə davam edəcək.

Qanunun müdafiə və təhlükəsizlik məsələləri daimi komissiyası tərəfindən təsdiqindən sonra parlamentin növbədənəknar plenar iclasında müzakirəyə çıxarılaq qəbul edilməsi planlaşdırılırdı.

Xaçatryan ehtiyatda olan zabitlərin sayını məlum səbəblərdən açıqlamasa da, bu ideyanın həyata keçirilməsinin ordunun şəxsi heyəti ilə bağlı vəziyyəti xeyli yaxşılaşdıracağına əminliyi ifadə edib.

Müdafiə nazirinin müavini Arman Sarkisyan isə bildirib ki, zabit korpusuna polkovnik və polkovnik-leytenant rütbəsinə qədər təcrübəli zabitlərin cəlb edilməsi planlaşdırılıb. Onun sözlərinə görə, əsas kadr çatışmazlığı təgim, böhtk və tabor (batalyon) komandirləri səviyyələrində müşahidə olunur.

Dünya yayılan məlumatda isə Ermənistan parlamentinin məsələni tələm-tələsik səsverməyə çıxaraq qəbul etdiyi bildirilib.

Bu arada “Indian Defense Research Wing” nəşri İrəvanın Hindistan Kəməsi ilə hava hücumundan müdafiəni gücləndirməyə çalışdığı və Nyu-Dehli ilə dörd adət “Su-30SM” qırıcı təyyarəsinin modernləşdirilməsinə dair danışıqlar aparıldığı barədə məlumat yayıb. Qeyd edilib ki, söhbət 2018-ci ildə Rusiyadan alınmış qırıcı təyyarələrdən gedir. Planın məqsədi Rusiyanın “Su-30SM”ni Hindistan “Super-30” konfiqurasiyası səviyyəsinə çatdırmaqdır.

“Nyu.am” saytı isə yazır ki, 2024-cü il oktyabrın sonunda Ermənistan müdafiə nazirliyi Hindistan istehsalı olan “Su-30MKI Flanker-H” qırıcılarının bir partiyasını, həmçinin xüsusi silahların alınması məqsədilə “HAL” (Hindustan Aircraft Limited) təyyarə istehsalçısı ilə danışıqlara başladığını açıqlayıb. Eyni zamanda, Ermənistan 8 adət əlavə “Su-30SM Flanker-C” üçün yerinə yetirilməmiş sifarişləri ləğv etməyə niyyətindədir.

“Avions Legendaires” nəşri qeyd edir ki, bu, Hindistanın özünün “Su-30MKI”ni ixrac etmək qərarından sonra bağladığı ilk müqavilədir. Hazırda Ermənistan qırıcıları parkı 2019-cu ilin yazında alınan dörd “Su-30SM Flanker-C” və təxminən 15-ə yaxın köhnə “Su-25K”dan ibarətdir. Lakin qırıcıları qəbul etdikdən bir neçə həftə sonra Ermənistan daha səkkiz adət “Su-30SM” sifariş etməyə qərarına gəlib. Müqavilə məbləğinin 70 faizə qədər ödənilməsi də, o vaxtdan bəri heç bir təyyarə gətirilməyib. Səbəb sadədir: “Suxoy” Şəhmdar Cəmiyyəti onları heç birini istehsal etməyib və bu günə qədər Su-30-lar öz zavodlarını Rusiyanın özünün ehtiyacları üçün tərək edib.

Beş ildən sonra, deyəsən, ermənilərin səbri tükənib. Rusiya nəinki müstərisini, həm də müttəfiqini itirir. Ermənistan “HAL” ilə 8-dən 12-yə qədər “Su-30MKI”nin tədarükü ilə bağlı danışıqlara başlayıb. Faktiki olaraq, “HAL” “Suxoy”un avansın ödənilməsi şərti ilə səkkiz yeni təyyarəni təhvil alacaq və dörd hazırkı “Su-30SM”i “Su-30MKI” standartına uyğun modernləşdirəcək. Bu, elektron skan edilmiş orijinal passiv anten radarını aktiv “Uttam” radarı ilə əvəz etməkdir.

Ermənistanın son vaxtlardakı hərbi fəallığı barədə fikirlərini XQ ilə bölüşən Azərbaycan Ordusunun sabiq korpus komandiri, ehtiyatda olan polkovnik Şair Ramaldanov bildirdi ki, Ermənistanın silahlandırılması ilə bağlı məlumatlar məlumdur. Onun sözlərinə görə, burada təəcüblü heç nə yoxdur. Aydındır ki, Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsində Qələbə çalmasıdan sonra Ermənistan özünə yeni havadarlar axtarmağa başlayıb. Qərb dünyasını təmsil edən ABŞ və Fransa Ermənistanın başlıca yeni havadarlarına çevriliblər. Onlar rəsmi İrəvanı silahlandırmaq prosesi fonunda digər müəyyən məsələlərlə də bağlı addımlar atırlar: “Ermənistan həm daxili imkanlardan, həm də digər imkanlardan istifadə edərək sürətlə ordu qurmağa çalışır. Azərbaycan Ordusu İkinci Qarabağ müharibəsində işğalçı ordunu darmadağın etdikdən sonra onlarda zabit kadri çatışmazlığı da özünü ciddi şəkildə göstərir. Həmçinin küsürək, yaxud küsdürülərək ordudan uzaqlaşan çox olub. Halbuki, bu məğlubiyyətdə onların böyük təsiri yox idi. İndi isə qarşı tərəf ordunu silahlandırarkən, yeni hərbi hissələr yaradılarkən onların çatışmayan heyətinin təminatı, silahlarla təchizatı, əlbəttə, ehtiyatda olan zabitlərdən də yenicdən orduya cəlb olunmasına gətirib çıxarır. Yəni, Ermənistan hərbi-siyasi rəhbərliyi kadr çatışmazlığını ehtiyatda olan zabitləri orduya cəlb etmək yolu ilə aradan qaldırmağa çalışır. İstəyirlər ki, ehtiyatda olan zabitlərə üz tutaraq müəyyən ixtisaslar üzrə onlardan ordu quruculuğu prosesində yararlanırlar. Hətta, hərbiçilərin təqəddürlərini də saxlayaraq onların orduya qayıtmalarını müəyyən bir şəkildə stimullaşdırmaq istəyirlər”.

Ş.Ramaldanov qeyd etdi ki, bu da təbii bir haldır. Ermənistan açıq-aydın silahlanır. Bu səbəbdən daxildəki kadr potensialından istifadə edilməsi məntiqlidir. Digər tərəfdən Ermənistanın silahlandırılması coğrafiyası getdikcə genişlənir. Bu genişlənmədə bizim diqqətimizi cəlb edən ermənilərin Rusiyaya dost olmaları ölkələrə, məsələn Fransa və ABŞ-yə üz tutmasıdır: “Əlbəttə, Ermənistanın müdafiə naziri Yunanıstan, Fransa və Hindistanla müəyyən müqavilələr imzalayıb. Cənubi Koreyada tanklar almaqla bağlı müqavilənin imzalanmasına dair məlumatlar var. Yaponiyada da müəyyən görüşlər keçirilir. Bunlar hərbi və hərbi-texniki

əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün keçirilən görüşlərdir”.

Ermənistan hərbi hava qüvvələrinin çox köhnəliyini deyən Ş.Ramaldanov belə olan təqdirdə İrəvanın hərbi təyyarələr parkının yenilməsinə ehtiyac duyulduğunu bildirdi. Onun sözlərinə görə, burada diqqəti cəlb edən “Su-30”ların alınması ilə bağlıdır: “Bu təyyarələr Rusiyada daha geniş hərbi teatrda istifadə olunması üçün istehsal edilir. Məsələn, “Su-30”-lar İkinci Qarabağ müharibəsində Ermənistan tərəfindən istifadə olunmadılar. Əlbəttə, bunun bir səbəbi Rusiya idi. Digər səbəb isə təyyarənin radiusunun çox böyük olması ilə bağlı idi. Onların Qarabağ ərazisində döyüşlərdə istifadəsi mümkünsüz olmuşdu. Düşünürəm ki, onların yenidən “Su-30”-lara üz tutması qarşıya qoyulan hədəflərlə bağlıdır. Bəlkə də onların hərbi təyyarə parkı “Su-30”-larla bağlı olduğu üçün onları indi bu parkı daha müasir “Su”larla təmin etməyi çalışırlar”.

Müsahibimiz qeyd etdi ki, Ermənistanın maliyyə imkanlarının aşağı səviyyəyə olmasına rəğmən belə silahlandırılmasını bir neçə səbəbi var: “Gələcək məlumatlara görə, Ermənistan Rusiya istehsalı olan 300 milyon dollar dəyərində silah-sursat Qərbdə almışdır. Qərb onları Ukraynaya göndərmək üçün almışdır. Digər tərəfdən Ermənistanın dövlət büdcəsinə bəzi donör təşkilatları tərəfindən maliyyə ayrılır. Sonra isə silah-sursat almaq üçün həmin maliyyədən ayırmasına imkan verirlər. Belə gərəkliliyə yaranır ki, Ermənistan öz vəsaiti hesabına müqavilələr bağlayır və bu silahları alır. Digər boşluqlar isə onun havadarları tərəfindən doldurulur. Bununla da onlar Ermənistanın silahlandırılması prosesində dolayısı ilə iştirak edirlər”.

Ş.Ramaldanov onu da qeyd etdi ki, hansısa dövlətdən silah-sursat alınmasında təəcüblü heç nə yoxdur. Amma ölkəmizlə müharibə şəraitində olan Ermənistanın silahlandırılması diqqətimizdən yayınma bilməz: “Ermənistan nə qədər silahlansa da, əlbəttə, onun gücü Azərbaycanın gücünə çatma bilməz. Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev aydın şəkildə bildirib ki, istər Ermənistan, istərsə də onun havadarları tərəfindən bizə hər hansı təhlükə yaranarsa, ölkəmiz dərhal qəti cavab tədbirləri görəcək. Eyni zamanda, nəyi necə nə zaman etmək lazım olduğunu da Azərbaycan rəhbərliyi yaxşı bilir. Azərbaycan ərazi bütövlüyünü qorumağa qadirdir. Hər hansı təxribatla atılması ilə cavab veriləcək. Ola bilsin ki, bu təxribatların cavabı sadəcə cavab yox, təhlükənin miqyasından asılı olaraq hansısa əlavə tədbirlərin görülməsi də istisna olunmur. Hər halda sülh müqaviləsi imzalananaq Ermənistanla götürülən silahlar Azərbaycan üçün legitim hərbi hədəf kimi qiymətləndirilə bilər”.

Saxavət HƏMİD
XQ

Zəfər marafonunun 36-cı günü

2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin cəbhəboyu törətdiyi genişmiqyaslı təxribatlara cavab olaraq Azərbaycan Ordusu əks-hücum əməliyyatına başladı. Şanlı Vətən müharibəsi otuzillik işğala son qoyan parlaq Qələbə ilə nəticələndi. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılmış möhtəşəm Zəfər yürüşü Azərbaycan tarixinə qızıl hərfərlə yazıldı.

Vətən müharibəsinin xronikası: 1 noyabr

• Müdafiə Nazirliyinin məlumatına əsasən, döyüş əməliyyatları əsasən cəbhənin Ağdərə, Ağdam, Xocavənd və Qubadlı istiqamətlərində davam edib. İşğalçı ordunun xeyli sayda canlı qüvvəsi, bir ədəd piyada döyüş maşını, iki ədəd BM-21 “Qrad” yayılm atəşli reaktiv sistemi, səkkiz ədəd müxtəlif tipli topu, iki rabitə qülləsi, beş ədəd avtomobil texnikası sıradan çıxarıldı.

• Prezident İlham Əliyev Türkiyənin xarici işlər naziri Məvlud Çavuşoğlunun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. Qonaqları salamlayan dövlətimizin başçısı deyib: “Sizin səfəriniz bir daha Türkiyə–Azərbaycan həmrəyliyi göstərir. Müharibənin ilk günlərindən, ilk saatlarından başlayaraq Türkiyə bizim yanımızdadır. Əziz qardaşım, cənab Prezident deyədi ki, Türkiyə hər zaman Azərbaycanın yanındadır, Azərbaycan tək deyil. Bu siyasi və mənəvi dəstək bu gün də davam edir. Həm hörmətli Prezident, eyni zamanda, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin Sədri, siz – Xarici İşlər naziri, Müdafiə naziri və digər yüksək vəzifəli şəxslər dəfələrlə Azərbaycanı dəstək göstərmişiniz. Bu, bizi, Azərbaycan xalqını çox məmnun edir. Bu, bir daha göstərir biz bütün dövrlərdə – yaxşı günlərdə, çətin günlərdə bir-birimizin yanındayıq. Bu siyasi və mənəvi dəstək əlbəttə ki, bizi ruhlandırır və biz haqq işimizi davam etdiririk”.

Ali Baş Komandan daha sonra bildirib ki, Vətən müharibəsi başlanandan indiyədək əməliyyat uğurla davam etdirilib. Bu günə qədər bir çox kəndlər, şəhərlər, qəsəbələr, o cümlədən Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı şəhərləri işğalçılardan azad edilib. Ümumiyyətlə, təqribən, 200-ə yaxın yaşayış məntəqəsi geri alınıb.

Dövlətimizin başçısı daha sonra vurğulayıb: “Mən bu müddət ərzində dəfələrlə bildirmişdim ki, biz istəyirik bu məsələ artıq danışıqlar məsələsinə öz həllini tapsın. Ancaq Ermənistan buna imkan vermirdi, 3 dəfə elan edilmiş atəşkəsi kobudcasına pozmuşdur, o cümlədən Gəncəni ballistik raketlərlə bombalamışdır, ondan sonra Bərdə şəhərini bombalamışdır və çoxsaylı itkilərimiz olubdur. Bu, bir daha Ermənistanın qeyri-insani davranışını göstərir və onu göstərir ki, onlar sülh istəyirlər. Onlar istəyirlər ki, bu işğal əbədi olsun. Onlar bizim ordumuz tərəfindən azad olunmuş yaşayış məntəqələrini yenidən işğal etmək istəyirlər. Müharibənin davam etməsinin əsas səbəbi də məhz budur. Əgər Ermənistan artıq öz çirkin əməllərindən əl çəkərsə, o zaman atəşkəs təmin ediləcək və məsələnin həlli danışıqlar məsələsinə olacaqdır”.

Prezident İlham Əliyev söhbətində bu prosesin uzun sürməyəcəyinə əminliyini vurğulayaraq əlavə edib ki, biz 30 il gözləmişik. Biz istəyirik ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal edilmiş digər torpaqlardan çıxarılması danışıqlar məsələsinə arxasında qısa müddət ərzində təmin olunsun. Əks təqdirdə, biz istənilən yolla öz ərazi bütövlüyümüzü bərpa etməyə davam edəcəyik və dediyim kimi, sona qədər gedəcəyik.

Ermənistan faktiki olaraq öz məğlubiyyətini etiraf edib. Bu yaxınlarda işğalçı ölkənin baş naziri Rusiya Prezidenti Putinə məktub göndərib. Bu məktub, əslində, məğlubiyyətin etirafıdır. Çünki Rusiyadan hərbi dəstək istənilib, halbuki, buna heç bir əsas yoxdur. Azərbaycan öz hərbi əməliyyatlarını beynəlxalq birlik tərəfindən tanınmış Azərbaycan ərazisində keçirir. Ermənistan ərazisində hər hansı bir əməliyyat keçirilmir, bizim belə planlarımız da yoxdur. Əgər olsaydı, biz bunu bu ilin iyul ayında edərdik...

Mövlud Çavuşoğlu söhbət zamanı bildirib: “Bütün bu üstünlüyə – həm döyüş meydanındakı üstünlüyə, həm hüquqi üstünlüyə, həm də haqlı olmağımıza baxmayaraq, atəşkəs məsələsində və danışıqlarda da özünü güvənən bir dövlət və millət kimi Sizin liderliyinizlə Azərbaycan güclü dövlət olduğunu bütün dünyaya göstərdi. Bunu anlayan var, anlamayan var, anlamacaq istəməyən var. Ermənistanın da nə etdiyini və atəşkəsi hər dəfə pozduğunu hər kəs görür. Amma bunu söyləməyə istəməyən çoxdur, biz bunu bilirik. Bu səbəbdən də biz öz aramızdakı həmrəyliyi daha da gücləndirərək haqqımızı müdafiə etməkdə davam edəcəyik”.

• Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, oktyabrın 31-də axşam saatlarında ərazinin havadan müşahidəsi zamanı sursatla dolu iki yük maşını daldalandığı yerə müəyyən edilib. İstiqamətlənmiş daqıq atəş zərbəsi ilə hərbi nəqliyyat vasitələri dərhal məhv edilib.

İşğal olunmuş ərazimizdə yerləşən Ermənistan silahlı qüvvələrinin raket-artilleriya silahları anbarı bir neçə gün əvvəl tərəfimizdən məhv edildikdən sonra düşmən bölmələrində ciddi sursat qıtlığı yaranıb. Buna görə də düşmən sərcəncəmində olan bütün sursatları döyüşlərin ən qaynar getdiyi istiqamətdə istifadə etməyə çalışır.

• Zəngilan istiqamətində düşməndən növbəti hərbi qənimət götürüldü.

• Düşməne məxsus iki ədəd “Qrad”, iki artilleriya batareyası, hərbi avtomobil korteyi sıradan çıxarıldı.

• Müdafiə Nazirliyi Ermənistan silahlı qüvvələrinin canlı qüvvəsinin məhv edilməsinin videogörüntüsünü paylaşıb.

• Oktyabrın 31-də Hərbi Hava Qüvvələrinin Su-25 həmlə təyyarəsi düşmən mövqelərini bombardman edib. Düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi aviazarbələrə məhv edildi. Endirilən aviazarbələr noticəsində düşmənin səngərlərdə və yeraltı sığınacaqlardakı xeyli sayda canlı qüvvəsi məhv edildi.

XQ

UNESCO vandalları himayə etməkdən əl çəkmir

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Rəsmi İrəvanın böhtan xarakterli bəyannatlarından, Azərbaycanı qarşı ərazi iddialarından hələ də əl çəkmədiyini, Ermənistan XİN rəhbəri Ararat Mirzoyanın "Dağlıq Qarabağ" ifadəsini işlətməsi onların Azərbaycanı ərazi bütövlüyünü yalnız sözdə tanıdığını göstərir. Hayların baş diplomatinin Qarabağa UNESCO-nun missiyasının göndərilməsi ilə bağlı cəfəng təklifinə gəlirdikdə isə deməliyə ki, belə bir faktaraşdırıcı missiyayı Azərbaycanda da gözləyirlər. Ən azı, o səbəbdən ki, həm Qarabağda, həm işğaldan azad edilmiş digər ərazilərimizdə, həm də Qərbi Azərbaycanda milli-mədəni irsin sistemli şəkildə mühafizə edilməsi ilə bağlı bizim çağırışımıza UNESCO tərəfindən hələ də bizim çağırışımıza cavab verilməyib.

Erməni mediası yazır ki UNESCO-nun Mədəniyyət və Fövqəladə Hallar Departamentinin direktoru, 1954-cü il Haaqa Konvensiyasının və onun iki protokolunun (1954 və 1999-cu illər) katibi Krista Pikkat təşkilatın narahatlığını ifadə edib. O, "Qarabağda müxtəlif mənşəli və tipli mədəni sərəfətlər mühafizə edilməsi haqqında" danışır. Onun sözlərinə görə, UNESCO-nun baş direktoru da münaqişədən sonra vəziyyəti qiymətləndirmək, təşkilatın bu regionda müxtəlifliyin qorunub saxlanması və qorunmasına necə kömək edə biləcəyini anlamaq üçün bölgəyə texniki missiyayı göndərmək arzusunun ifadə edib.

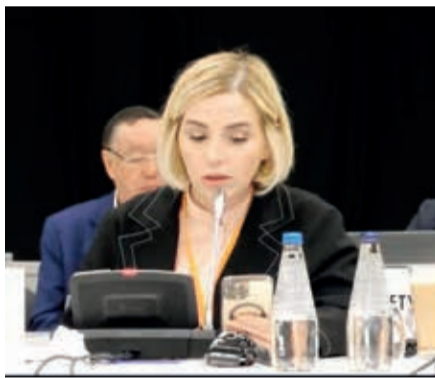
Burada diqqətçəkən məqam ondan ibarətdir ki, otuz illik erməni işğalı dövründə Azərbaycanın mədəni-tarixi irsi dağıdılan zaman Qarabağa heç vaxt öz missiyasını göndərməyən UNESCO bölgəyə texniki heyət göndərmək arzusunun yalnız indi bildirilib. Bakı ötən ilin noyabrında bu qurumu Ermənistandakı Azərbaycan mədəni irsinin vəziyyətini qiymətləndirmək üçün missiya göndərməyə çağırışmışdı. Amma UNESCO tərəfindən bu istiqamətdə konkret addımlar atılmadı ki, bu da Azərbaycana münasibətdə açıq ikili standartın göstəricisidir.

İndi onları çox böyük hörmət bəslədikləri ermənilər çağırırlar, buyurub gəlsinlər. Amma obyektiv olunsun. "Çox mədəni xalq" hesab etdikləri ermənilərin Azərbaycanın qədim tarixi və dini abidələrini, məscid və qəbiristanlıqlarını, şəhər, kənd və digər yaşayış məskənlərini nə günə qoyduqlarını öz gözələri ilə görünlər.

Oxuculara xatırladaq ki, cari ilin sentyabrında Azərbaycan vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələri ATƏT və Avropa Şurası rəhbərliyinə açıq məktubla müraciət ediblər. ATƏT-in fəaliyyətində olan sədri Yan Borça və Avropa Şurasının baş katibi Alan Barseyö ünvanlanan məktubda tarixən azərbaycanlıların yaşadığı Ermənistanda soydaşlarımızı məxsus maddi-mədəni irsin mühafizəsinə yönəlməli sistemli kampaniya aparıldığı barədə məlumat verilib: "Bu qəsdən məhv etmə kampaniyası onilliklərdir davam edir. Ürək ağrısı ilə qeyd edirik ki, bu gün Ermənistan ərazisində 1870-ci ildə qeydiyyata alınmış 269 məsciddən yalnız biri salamat qalıb. Bundan başqa, azərbaycanlılara məxsus yüzlərlə qəbiristanlıq sistemli şəkildə dağıdılıb. Ermənistan paytaxtı İrəvan şəhəri bir vaxtlar Şəhər, Dəmirbulaq kimi rayonlardan ibarət olub və Ermənistan hökumətinin Azərbaycan xalqının mədəni irsinin silinməsi istiqamətində aparıldığı sistemli işin bir hissəsi kimi

Tərəbəşi məhəlləsinin 2000, 2009, 2008, 2012-ci il tarixlərində abadlıq-quruculuq işlərinin aparılması bəhanəsi ilə tamamilə mühafizə edilməsi planlaşdırılır, – yazılı müraciətdə deyilir. Məktubda, həmçinin qeyd olunub ki, Azərbaycan vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələri Tərəbəşi məhəlləsinin dağıdılmasının qarşısının alınması ilə bağlı müraciətlərinə UNESCO-dan heç vaxt cavab almayıblar.

Mövzu ilə bağlı "XQ"-yə açıqlama verən Gənc Demokratlar İnstitutu İctimai Birliyinin sədri, politoloq Yeganə Hacıyeva bildirdi ki, BMT-yə daxil olan qurumların nizamnamələrində əksini tapmış şərtlərin UNESCO-ya və onun fransız dövlətinin təsiri altında formalaşan rəhbərliyinə, sanki, aidiyyəti yoxdur: "Baş direktor Odrü Azule seçildəndən sonra UNESCO-nun nizamnaməsinə, eləcə də mandatına məhəl qoymadan fəaliyyət göstərir. Xatırladıq ki, keçən il O.Azulenin yanlış idarəçiliyi, üzv dövlətlərin ayırdığı vəsaitlərdən şəxsi maraqları üçün sui-istifadəsi, nizamnamə qaydalarına hörmətsizliyi, Fransanın milli hakimiyyət orqanlarından gələn sifarişləri qeyd-şərtsiz həyata keçirməsi səbəbindən onun vəzifəsindən kənarlaşdırılması üçün mövcud mexanizmlərin işə salınmasına start verildi. Nəticədə baş direktora gələcəkdə UNESCO-nu

Fransanın alt təşkilatı kimi idarə edəcəyi halda ciddi intizam cəzasına məruz qalacağı ilə bağlı xəbərdarlıq edildi. Ümumiyyətlə, Fransanın öz adamları vasitəsilə BMT təsisatlarını ələ keçirməsi ənənəsi qədimdir. Bu barədə 2000-ci ildə "The Guardian" qəzeti araşdırma dərc etmişdi. Nəşr özəl sənədlərə əsasən göstərir ki, iki fransız nazir UNESCO-nun katibliyinə birbaşa müdaxilə edərək keçmiş prezidentin köməkçilərinə BMT-nin Parisdə yerləşən Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatında yüksək vəzifələr verilməsinə nail olublar".

Y.Hacıyeva UNESCO-nun Azərbaycana qarşı daim ikili siyasət yürütməsi məsələsinə də toxundu: "Rəsmi Bakı dəfələrlə UNESCO-nu Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinə səfər etməyə və erməni işğalçıların Azərbaycanın milli, dini və mədəni bəşəri dəyərlərinə qarşı vandallığın miqyasını dəyərləndirməyə dəvət edib. Son üç il ərzində UNESCO müxtəlif izahlarla öz missiyasını Qarabağa göndərməkdən imtina edib, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdəki vandallığın miqyasını sənədləşdirməkdən yayımb. İşğaldan azad etdiyimiz ərazilərdəki bütün şəhərlər, qəsəbələr, kəndlər, mülki infrastruktur, qədim abidələr, məscidlər, qəbiristanlıqlar, ümumilikdə isə azərbaycanlıların bütün bəşəri və mədəni irsi ermənilər tərəfindən tamamilə dağıdılıb.

Dünyanın aparıcı KİV-ləri, Bakıda akkreditə olunmuş xarici diplomatik korpusların nümayəndələri Ağdam şəhərini "Qafqazın

zın Xirosiması" adlandırdılar. Dağıntıların miqyası və xarakteri onu göstərir ki, bu, döyüşlərin və ya bombardmanın nəticəsi deyil, Azərbaycanı və azərbaycanlılara qarşı erməni faşistlərin nifrətinin ifadəsidir".

Bu barədə yəqin ki, təkcə UNESCO-da deyil, Avropa Şurasında, ATƏT-də də xəbərdardılar. Ona görə də Azərbaycanın erməni barbarlığına göz yummağa üstünlük verən bu beynəlxalq strukturlara inamını itirməsi təəccüblü deyil.

Məlumdur ki, erməni vandalları Azərbaycanı Qarabağ və ətraf rayonlarında 927 kitabxanaya, 60-dan çox məscidi, 44 məbədi, 473 tarixi abidəni, saray və muzeyi dağıdıb, həmçinin 40 min muzey ekspozitörünü talayıb, aparıblar. Ermənistanın qanunsuz əməllərinin qarşısını almaq üçün Azərbaycan dəfələrlə işğal olunmuş ərazilərə UNESCO-nun missiyasının göndərilməsini təklif edib, amma İrəvan on müxtəlif yollarla bunun qarşısını alıb.

Öz növbəsində Ermənistanın Azərbaycan ərazilərində törətdiyi mədəni və tarixi soyqırımı haqqında ətraflı məlumatların yer aldığı bir neçə nəşr hazırlanıb. Məsələn, hələ 2007-ci ildə "Azərbaycana qarşı müharibə – mədəni irsə hücum" kitabı hazırlanaraq UNESCO-ya təqdim olunub. Orada Ermənistanın işğal etdiyi ərazilərdə dağıdılmış mədəniyyət və dini abidələrin siyahısı, habelə alban kilsələrinin erməni kilsəsi kimi təqdim edilərək qəsdən erməniləşdirilməsi barədə məlumatlar yer alıb. Məlum olduğu kimi, UNESCO bu faktlara heç bir reaksiya vermədi.

Yeri gəlmişkən, bir faktı xatırlatmaq yerinə düşər: 2022-ci ilin noyabrında Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva UNESCO-nun xoşməramlı səfiri kimi fəaliyyətini dayandırıb və bu barədə təşkilatın baş direktoru, Fransanın keçmiş mədəniyyət naziri Odrü Azule ünvanladığı məktubda məlumat verib. Məktubda 30 ilə yaxın işğal dövründə Azərbaycanın mədəni irsinə və tarixi abidələrinə qarşı erməni siyasəti və vandallığı barədə məlumatlar öz əksini tapıb. Ermənistanın işğalı nəticəsində Azərbaycanın mədəni irsinə dəymiş ziyanın qiymətləndirilməsi məqsədilə yaxın gələcəkdə UNESCO-nun işğaldan azad edilmiş ərazilərə missiyasının təşkilinə də ümid ifadə olunub.

Bu kontekstdə digər məsələlərə yanaşı, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Bakıda keçirilən "Müxtəlifliyin qorunması: 2024-cü ildə islamofobiya ilə mübarizə" mövzusunda beynəlxalq konfransın iştirakçılarına müraciətini qeyd etmək yerinə düşər: "Azərbaycan UNESCO-ya müraciət edib ki, bu ölkədə illərdir dağıdılmış mədəni və dini abidələrimizin vəziyyətini qiymətləndirmək üçün Ermənistanı texniki missiya göndərsin. Təəssüf ki, UNESCO hələ də bu çağırışa cavab verməyib".

BMT-nin aparıcı qurumlarından, o cümlədən vandalların himayəçisi rolunda çıxış edən UNESCO-nun Azərbaycanın tarixi-mədəni irsinə qarşı Ermənistanın təcavüzünü təsdiqləyən real faktlara susması onları beynəlxalq hüquq qarşısında məsuliyyətdən azad etmir. Müdriklərin dediyi kimi, haqq nəzirlər, amma üzülməz. Ermənistan UNESCO kimi ikiüzlü təşkilatların dəstəyinə baxmayaraq, gec-tez bütün pis əməllərinə görə cavab verəcək.

I.HƏSƏNQALA
XQ

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Bəli, səfir Dekotini "mən bütün sünikliləri dəstəkləməyə gəlmişik" deməklə ağ yalan danışır. Ancaq ali diplomatik təmsilçinin saxta sentimentallığa hesablanmış fikirləri bununla məhdudlaşdır. Nərkın Handın bir hissəsinin, guya, Azərbaycan tərəfindən işğal olunduğunu deyən səfir əlavə edir ki, bu durum əhəliyə böyük çətinliklər yaşadır, insanlar daimi təzyiç içərisində yaşayır, yeni zərblərlə üzləşməklərindən ehtiyatlanır, içməyə su belə tapmırlar. Göründüyü kimi, səfir vəziyyəti dramatikləşdirməklə məşğuldur.

O.Dekotini dramatikləşdirərək, eyni zamanda bildirib ki, Nərkın Hand kəndi üç tərəfdən azərbaycanlılarla (əsgərlərlə) əhatə olunub və bu vəziyyətdə ömür sürmək çox çətinidir. Bu yerdə 2023-cü ilin lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən sonra Fransanın ayrı-ayrı təmsilçilərinin

xatırladaq. Bu, baş nazir Nikol Paşinyanın Praqada ölkəmizin ərazi bütövlüyünü tanıdığını bəyan etdikdən sonra, yəni danışıqlarda pozitiv məqamın nəzərə cərpıldığı bir vaxtda yaşanıbmışdı.

Makronun bəyannatının hansı fəsadlar törətdiyi də məlumdur. O, Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelin vasitəçilik missiyası olan Brüssel prosesini pozmuşdu. Nəzərə alaq ki, Praqadan sonra Azərbaycan və Ermənistan liderləri dekabrda Belçikanın paytaxtında yenidən bir araya gəlməli idilər. Həmin vaxt baş nazir Nikol Paşinyan təməna ancaq Makronla birgə qatılacağına dair şərt irəli sürdü. Ölkəmizin rəhbərliyi, haqlı olaraq, bununla razılaşmadı. Çünki Azərbaycanı işğalçı adlandıraraq ölkənin rəhbərinin nizamnaməsinə əyləşməsi qeyri-mümkün idi. Beləliklə, Mişelin sülh missiyası yarımcıq qaldı.

Səfir Dekotininin "işğal" məntiqi

və yaxud erməni avantürizminə məzar daşı

İndi Azərbaycan və Ermənistan arasında nizamlaşdırma irəliləyiblər. Belə bir durumda Fransa səfiri Sünikə gedir və Azərbaycanın tacavüzkar obrazını aşılayan bəyannat səsləndirir. Deməli, Paris köhnə ampuzasında qalıb, bəzi mühitinin formalaşmasına maneçilik törədir, qızıdırıçı mövqə tutur. Yəni, səfir həm COP29 xüsusunda anti-Azərbaycan təbliğatına güc verir, həm də sülhə

qarşı çıxır.

Ümumən, Qərb imperializmi üçün azərbaycanlılarla, bütövlükdə, türklərlə ermənilərin birgə yaşamaqları anlayışı, qətiyyəti, yoxdur və olmayıb da. Çünki ermənilərə həmişə ələt kimi yanaşıblar. Bu mənada qar Rusiyası tərəfindən onların Cənubi Qafqaza köçürülmələri də Qərbə sərf edib. Yəni, məsələ ilə bağlı rus və Qərb imperializminin maraqlarında uzlaşma olub. Hər iki tərəf çalışıb ki, Türk dünyasının arasına erməni pəzi yeritsin. Səfir Dekotinin üzərində dayandığı Nərkın Hand, yəni keçmiş Baharlı kəndi də bu baxımdan olan bir nöqtədir. Əlbəttə, bu kəndin, eləcə də Zəngəzur mahalının hansı şəraitdə Ermənistanla verilməsindən söz açmaq niyyətindəndən uzaq. Onsuz da tarixi həqiqətlər bəllidir. O da bəllidir ki, dekotininin nə deməsindən, nə danışmasından asılı olmayaraq, həqiqətlər gün işığı kimi nə zamansa üzə çıxır, ədalət zəfər qalır. Hazırda Baharlıda, həmçinin, Qafanın bir neçə yüz metrliyində Azərbaycan əsgəri dayanıb, bunun özündə də ilahi ədalət payı var.

Yazıya məzar xüsusunda başladıq. Fikrimizi ədalət gözləntisi ilə bitirərək deyək ki, ədalətin təacəlli etdiyi indiki zamanda Fransa və Qərbin digər anti-Azərbaycan dairələrinin yalnız bir missiyası ola bilər – ölmüş erməni avantürizminin məzarına başdaşı olmaq. Əslində, səfir Dekotini Sünikə yalnız bunun üçün yollanıbmışdı. Nə deyək, sağ əli digər ermənipərəstlərin başına.

Ə.RÜSTƏMOV
XQ

Ermənistan Gürcüstandakı seçkilərdən nəticə çıxaracaq mı?

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Bir sözlə, rəsmi İrəvan ölkəni təhlükəli sularda üzdülməkdədir. Su da deyirik, əslində, ortada bataqlıq var. Ermənistan həmin bataqlığın illüziya girdabındadır.

Yəqin elə buna görədir ki, bəzi erməni siyasət ekspertlər ölkələrinin Gürcüstandan nümunə götürməli olduğunu vurğulayırlar. Onlardan biri də politoloq Qriqor Balasanyandır. O, Ermənistan radiounun "Abovyan vaxtı" programının efirində deyib ki, ölkəni milli dövlət qurmaq istədiyini üçün vizasız gediş-gəliş və ya Qərb qrantlarına əhəmiyyət verməyən Gürcüstanın yolu ilə getməlidir. Bu yerdə əvvəldə səsləndirdiyimiz bir fikrə qayıdaq. Səhbət Qərbin Gürcüstandakı seçki məğlubiyyətinin Ermənistanı təsirindən, daha dəqiq desək, onun Ermənistandakı mövqelərini laxladacağına dair fikirdən gedir.

Bəli, Gürcüstan xalqı Rusiya ilə münasibətlərin qorunub saxlanması üçün tərəfdarı olan və anti-Rusiya sanksiyalarına qarşı çıxan hakim "Gürcü Arzusu" Partiyasına etimadı elə-belədən göstərmədi. Bu məqamı vurğulayan Q.Balasanyanın diqqət çəkdiyi ən mühüm cəhət "Gürcü Arzusu"-nun ermənilərlə, demək olar, eyni dəyərlər sistemini bölüşən gürcü xalqı arasında savadlı kampaniya aparmasıdır. O deyib:

"Gürcüstanda keçirilən seçkilər Ermənistan üçün bələdçi olmalıdır. Yaşamaq və nə isə yemək, Avropa namına güclü Şimal qonşusu ilə qarşıdurmada olmağa dəyməz".

Q.Balasanyanın baxışına görə, Gürcüstanın seçki nümunəsi dünyada yaranmış yeni tendensiyanı təsdiqlədi. Sübut olundu ki, anti-Rusiya məhdudiyyətlərinin təbiiqindən imtina dövlətin və onun hakimiyyətinin reytingini sanksiyalara qoşulmaqdan daha çox artırır. O, Ermənistanın

vəziyyətdə qayıdaraq, ölkənin Qərbyönümlü dairələrinin yalançı gündəm tirajladıklarını vurğulayıb. Bu gündəmin başlıca təqdimat forması isə belədir: Əgər üzümüzü Qərbə çevirsək, çörəklə təmin olunacağıq, çörək olmasa, zəmanətli deyilik.

Ekspertin fikrinə, realılıq ondan ibarətdir ki, Ermənistan hazırda ucuz rus buğdasını, hətta normada nəzərdə tutulduğundan bir qədər böyük həcmdə almaq üçün unikal imkana malikdir. Bundan başqa, Ermə-

nistanın Rusiyadan və Avrasiya İqtisadi İttifaqı ölkələrindən ucuz enerji resursları idxalı və bu sistem çərçivəsində təhlükəsizliyini təmin etmək imkanı da var. Avropa, konkret olaraq, Avropa İttifaqına gəldikdə, bu məkan global miqyasda taxıl istehsal edən ölkələr sırasında deyil. Al ABŞ-dən və Kanadadan buğda alır. Çünki başqa heç bir yerdə yoxdur. Rusiya isə buğdanı həm də Çindən idxal edir. Deməli, ölkənin ticarət tranziti baxımından da rolu böyükdür.

"XXI əsrdə bütün dünya yüksək texnologiyalar dövrünə qədəm qoyur və əmin oluruq ki, bizimlə heç bir əlaqəsi olmayan anlaşılmaq geosiyasi maraqlar namına "Fujika" kerosin sobaları dövrünə qayıdırılmayacaq", – deyən erməni politoloq Avropa ilə vizasız gediş-gəliş məsələsi üzərində dayanıb. Onun fikirlərindən gəlinən qənaət budur ki, maliyyə vəsaiti olmadan "köhnə qitə"yə səyahət, bölgəni restorana gətirmədən, "bulka" yeyərək gəzmək mənasız əyləncədir: "Dünyanı görmək, Avropaya səyahət üçün pul tələb olunur. Əziz həmvətənlər, sizdə belə pul varmı?" Səyahət etməyə imkan olanlar onsuz da gedirlər. Yəni, pulluların vizaları hazırdır. 10 illik vizalı pasport daşıyanlar deyirlər ki, gəlin, viza rejimini aradan qaldırıraq. Şəxsən onlar üçün hər şey yaxşı olacaq, təhlükə yaranar-

sa, ölkəni tez tərk edəcəklər".

Politoloq Q.Balasanyan, həmçinin, hesab edir ki, Ermənistan BRICS-a qoşulmaqqla, son 30 ildə təzyiçi altında olduğu Qərbin ultra-liberal təsirindən xilas ola bilər. O, qurumun ölkə üçün iqtisadi məsələlərdən tutmuş, ekzistensial təhlükəsizliyə qədər çox ciddi geosiyasi və regional əhəmiyyətinin olacağına da əminliyi bildirir. Ekspertin sözlərinə görə, BRICS-i yaradan ölkələr Ermənistanın mövcudluğuna, erməni xalqının ənənəvi dəyərlər sistemində təhlükə yaratmırlar və on azı bu səbəbdən ölkə həmin təşkilatda yer almalıdır.

Sonda qeyd edək ki, Gürcüstandakı seçkilərin nəticələrinin Ermənistanı dərs olmasa məhəyyəti aktualdır. Şübhəsiz, Balasanyanın baxışlarına bənzər baxışların gələcəkdə daha da güclənəcəyi ehtimalı böyükdür. Belə bir durumda bir məsələ barədə düşünməyə dəyər. Rusiyanın orbitinə qayıtmaq erməni avantürizminin aqibətinə hansı təsiri göstərəcək. Təminat varmı ki, bu avantürizm yenidən alovlanmayacaq. Axı Rusiyada, belə demək mümkünsə, erməni sevdalıları, kifayət qədər, çoxdur və onların rəsmi Moskvanın qərarlarına təsir imkanları hələ də qalmaqdadır.

Ə.CAHANGİROĞLU
XQ

1 Noyabr Kənd Təsərrüfatı İşçiləri Günüdür

Aqrar inkişafın müasir su təminatı

Bu sahədə əsas tələb qənaət və yüksək məhsuldarlıqdır

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Aqrar İnnovasiya Mərkəzindən qəzetimizə verilən məlumata əsasən, Azərbaycanda suvarılan əkin sahələrinin 10 faizində müasir suvarma sistemləri qurulub. Bu, fermer təsərrüfatlarında tətbiq edilən pivot suvarma sudan daha qənaətlə istifadəyə (40 faizə qədər), məhsuldarlığı və suvarma səmərəliliyini artırmağa imkan verir. Son illərdə ölkədə fermerlərə müasir suvarma sistemlərinin (yağış yağdırma, damcı suvarma və s.) tətbiqi ilə bağlı dünyada alternativ olmayan dövlət dəstəkləri göstərilib. Bunun nəticəsidir ki, respublikada suvarılan əkin sahələrinin 10 faizində müasir suvarma sistemləri qurulub.

Fermer təsərrüfatlarında tətbiq edilən pivot suvarma sudan daha qənaətlə istifadə olunmasına (40 faizə qədər), məhsuldarlığın və suvarma səmərəliliyinin artırılmasına, sahədə su sərfiyyatının dəqiq hesablanmasına, gübrə və digər kimyəvi maddələrin su ilə birgə tətbiq edilməsinə imkan verir, torpaq eroziyası riskini azaldır.

Azərbaycan iqtisadiyyatının əsas sahələrindən biri olan kənd təsərrüfatı ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində və iqtisadi inkişafın təşviqində mühüm rol oynayır və respublikada aqrar sektorun yeni qabaqcıl texnologiyalar əsasında inkişaf etdirilməsi istiqamətində gerçəkləşdirilən layihələr mühüm önəm daşıyır. Bu baxımdan ölkədə torpaq və su ehtiyatlarının məhdud olması şəraitində kənd təsərrüfatında qarşılıqlı qoyulan əsas hədəflərdən biri də vahid sahədə məhsuldarlığı artırmaqla daha böyük istehsal həcmi yaratmaqdan ibarətdir.

Aqrar İnnovasiya Mərkəzindən, həmçinin bildirilib ki, hazırda taxılçılıq regionlarında 15 min hektara qədər sahədə innovativ texnologiyalar tətbiqi, rəqəmsal həllərə üstünlük verilməsi məhsuldarlığın və səmərəliliyinin artmasına müsbət təsir göstərir. Bu, eyni zamanda, əkin vaxtı

nin dəqiq müəyyənəndirilməsinə, lazımı gübrələrdən geniş istifadə olunmasına, torpağın nəmliyinin saxlanılmasına və məhsul yığımını üçün optimal vaxta nəzarət etməyə imkan verir.

İnnovativ texnologiyaların tətbiqi əmək, su, gübrə və ümumilikdə, istehsal xərclərini azaltmaqla yanaşı, istehsalın səmərəliliyini artırmağa əlverişli şərait yaradır. Bu baxımdan bir çox taxılçılıq təsərrüfatlarında torpaqda nəmliyin qorunub saxlanması və torpaqların alt münbit olmayan qatının üzə çıxarılması və yüksək məhsuldarlıq göstəricilərinin gerçəkləşdirilməsi üçün innovativ torpaq qoruyucu texnologiyalardan geniş istifadə edilir. Bunun üçün "ağıllı" kənd təsərrüfatı texnikalarından istifadə olunur. Xüsusilə torpaq becərmədə, torpağın səpini hazırlanmasında, səpin aparılmasında, gübrələmə və dərmanlama proqramlarının icrasında istifadə edilən texnikalar "GPS" naviqasiya sistemləri ilə təchiz olunub.

Belə texnikalar vasitəsilə həyata keçirilən texnoloji və digər əməliyyatlar, demək olar ki, baş verə biləcək xətaları minimuma endirir. Odur ki, belə təchiz olunan ayrı-ayrı taxılçılıq təsərrüfatlarında ərzaqlıq buğdanın orta məhsuldarlıq göstə

riciləri (hektara 55-60 sentner arasında dəyişir) yüksəkdir. Eyni zamanda, istehsal olunan buğda məhsulunun keyfiyyəti də dövlət standartının tələblərinə cavab verir. Hər il bu innovativ texnologiyalar ölkənin müxtəlif taxılçılıq regionlarında 15 min hektara qədər sahədə tətbiq olunur.

"Strip-till" texnologiyasının tətbiq edildiyi əkinlərdə isə payızlıq buğdanın hektara orta məhsuldarlığı 58 sentner təşkil edib. Bu da ölkə üzrə hər hektardan, təqribən, 25-26 sentner əlavə ərzaqlıq buğda məhsulunun istehsalına imkan verir. Bu texnologiya zolaqlı torpaq becərməsi adlanır və o, dünyanın bir çox ölkələrində, o cümlədən ABŞ, Kanada, Böyük Britaniya, Almaniya, Fransa və bir çox Avropa ölkələrində geniş yayılıb. Bu zaman Polşa istehsalı olan, kombinə edilən və bir gedişdə bir neçə əməliyyatı eyni vaxtda reallaşdıran "Mzuri" texnikasına üstünlük verilib. Bu texnologiya ölkənin qərb bölgəsində buğda və təkrar qarğıdalı əkinlərində tətbiq edilir. Yeni texnologiyaların tətbiqi ilə torpaq hazırlığından tutmuş səpini qədər olan bütün əməliyyatlar tam şəkildə bir gedişdə icra olunub. Bu da resurslara kifayət qədər qənaət olunmasına imkan yaradır.

"Strip-till" texnologiyasının tətbiqi dizel yanacağına 50 faiz qənaət olunmasına, atmosfərə atılan karbon qazının 80 faizə qədər azalmasına imkan verir. Eyni zamanda, bu texnologiya torpağın üçdə iki hissəsinin dincə saxlanılmasına, hektara gübrə normasını 50 faizə qədər azaldılmasına, torpağın kimyəvi maddələrlə çirklənməsinin qarşısının alınmasına və məhsuldarlığın artmasına şərait yaradır.

Qeyd edək ki, "Mzuri" ehtiyatları qənaət edən "Strip till" texnologiyası Azərbaycanda ilk dəfə "Azərşəkər" MMC-nin Ceyrançöl ərazisində yerləşən aqroparkında təkrar qarğıdalı və soya əkinini zamanı istifadə olunub. Onun üstün cəhəti 4 prosesi (dərin yumşaltma, dərinlik boyu gübrə emalı, müxtəlif çeşidli toxumların dəqiq səpini və bərkidici qarxarla toxumların basdırılması) eyni vaxtda yerinə yetirməkdir. Bu texnikanın istifadəsinin əsas məqsədi suya və yanacağı qənaət, torpağın münbit qatının qorunub saxlanması və havaya buraxılan zərərli qazların təsirinə aradaya qaldırılmasıdır.

Qeyd edək ki, bu ilin ilk 9 ayı ərzində Azərbaycan 8 milyon 719 min ABŞ dolları dəyərində taxıldan, undan, nişastadan və ya süddən alınan hazır məhsullar, eləcə də un qənaəti məmulatları ixrac edib. Ölkənin qeyd olunan məhsullar üzrə ümumi idxala çəkdiyi xərc isə 142 milyon 789 min ABŞ dolları təşkil edib.

İcbari Sığorta Bürosunun uğuru

"İcbari Sığorta Bürosu" Hüquqi Şəxslərin İttifaqı (İSB) Böyük Britaniyada keçirilən "Global Insurtech Awards" Mükafatlandırma Proqramında 3 kateqoriya üzrə təltifə layiq görülüb. Qurum bu mükafata fəaliyyətində innovativ texnologiyaların tətbiqinə xüsusi yer ayırdığına, IT layihələri, innovativ yanaşmalar və müştəri məmnuniyyətinə verdiyi töhfələr sayəsində nail olub.

Müştərilərlə əlaqələrin effektiv idarə olunması və onlara təqdim edilən xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması nominasiyasında İSB-nin informasiya sistemi birincilik əldə edərək "Best Customer Engagement Software" mükafatına layiq görülüb. "Best Embedded Insurance Provider" mükafatı üzrə ikincilik İSB-nin inteqrasiya olunmuş sığorta mexanizminin sektor üzrə yaratdığı yeniliklər və yüksək effektivlik nəzərə alınaraq verilib. Daha bir nominasiya – "Insurtech of the Year" mükafatı üzrə ikincilik qurumun yeni texnologiya və proseslərin inkişafına verdiyi töhfələrə görə təqdim olunub.

Qeyd edək ki, "Global Insurtech Awards" – dünya üzrə "insurtech" (sığorta texnologiyaları) sahəsində qabaqcıl yenilikləri və texnoloji həlləri tanımaq məqsədilə keçirilən mükafatlandırma proqramıdır. Hər il Böyük Britaniyada keçirilən proqram çərçivəsində sığorta sahəsində innovativ həllərə imza atan qurumların (bürolər, şirkətlər, startaplar) texnoloji nailiyyətləri qiymətləndirilir. İSB-nin bu proqram çərçivəsində qazandığı uğurlar Azərbaycanın sığorta sisteminin beynəlxalq səviyyədə tanınmasına, ölkəmizin sığorta sektorundakı texnoloji yeniliklərinin dünya miqyasında təbliğinə töhfələr verəcək.

Tacikistan "Azerspace-2"nin əhatə dairəsində

Tacikistanın mobil operatoru "Azerspace-2" peykindən istifadə edəcək. Bununla bağlı Azərbaycanın Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Kosmik Agentlik ("Azərkosmos") Tacikistanın "ZET Mobile" mobil operatoru ilə əməkdaşlıq müqaviləsi imzalayıb.

"Azərkosmos"dan verilən məlumata görə, "ZET Mobile" "Azerspace-2" peykindən istifadə etməklə Tacikistanın uzaq regionlarında yüksək keyfiyyətli rabitə xidmətlərinin təmin olunmasını təşkil edəcək.

Bildirilib ki, Tacikistanda rabitə xidmətlərinə çıxış əksər hallarda iri şəhərlərlə məhdudlaşır. "Azərkosmos"la əməkdaşlıq isə bu ölkənin həm rəqəmsal infrastrukturuna, həm də ucaq bölgələrdə sosial-iqtisadi inkişafa töhfə verəcək.

Eyni zamanda, "ZET Mobile" mobil operatoru "Azerspace-2" peykindən istifadə etməklə müştərilərinə nəqliyyat vasitələrində, dövlət və özəl qurumlarda, eləcə də ucaq ərazilərdə rabitə və internet xidmətlərindən faydalanmaq imkanı yaradacaq.

Pəşakar fermerlər

Dünyaya paylanan şirinlik...

Balçı qardaş, balın bol olsun!

... Onunla çoxdan tanışam. Müxtəlif tədbirlərdə, ayrı-ayrı mərasimlərdə həmişə mehriban görüşmüşük. Səmimi söhbətlərimiz olub. İşindən də danışmağı sevan adamdır. Zaqatalada kimi dindirən onu yaxşı tanıyır. Bilirlər ki, heç vaxt boğazdan yuxarı danışan deyil, səmimi, gərəklili adamdır. Kiminsə əlindən tutmaqdan zövq alır.

Zaqatalanın Yuxarı Tala kəndində doğulub. Rayon Arıçılar Assosiasiyasının sədridir. Deyərsən, söhbətin kimdən getdiyini bilmək üçün lap darıxdır. Tələsməyin, tanış edəcəyəm. Adı Mövluddir, fəaliyyəti də Qurbanəliyev. Babası da arıçı olub, atası da... Bu gün Zaqatalada hansı ağısaqqaldan soruşsan Qurban kişinin yetiştirildiyi bal barədə elə şirin danışar ki, o şirinliyi ağzından hiss edərsən. Oğlu Şaban da atasının yolu ilə gedib. Bilənlər yaxşı xatırlayırlar ki, 1969-cu ildə Zaqatalada arıçılıq sovxozu yaradılıb. Bax onda Şaban Qurbanəliyev orada briqadir işləyib, sonra baş arıçı olub. Arıçıların içində böyüyən Mövluddin hara getməliydi ki... Hərbi xidmətdən qayıdandan sonra o da əmək fəaliyyətinə həmin müəssisədə başlayıb, arıçı işləyib. Və nəhayət 1993-cü ilin əvvəlində özünün fermer təsərrüfatını yaradıb. Telefon nömrəsini neçə il bundan əvvəl rayon Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzində

olan bir tədbirdə almışam. Zəng vururam, cavab verir, kefini soruşuram. "Yaxşıyam, – deyir, – təsərrüfat adamıyam. İşimin üstündəyəm. "Görüşmək istədiyimi bildirirəm. Hazır olduğumu deyir. Bax, beləcə vədələşib, görüşürük. Özü də başqa yerdə yox, elə arıçılıq təsərrüfatının özündə. Zarafata salır. "Fikirləşdim ki, arıların yanındakı söhbət də şirin olar", – deyir. Hələ neçə illər qabaq eşitmişdim ki, Mövluddin Amerika səfirinin dəvəti ilə Birləşmiş Ştatlarda olub. Soruşuram: "Bəlkə elə söhbət bundan başlaya?" "Qonağımsınız", – deyir bildirir. Siz nə desəniz, mən hazır. Beləcə söhbətə başlayır. Amerikanın ölkəmizdəki səfiri bizim bax, bu evimizdə dörd dəfə olub. Suyumuz içib, çörəyimizi yeyib, balımızdan dadıb. 2006-cı ildə təcridə mübadiləsi məqsədi ilə mənim Amerikaya getməyimi də o təşkil etdi. Böyük məmnuniyyətlə yola çıxdım. Ay yarım orada qonaq oldum. Xeyli arıçılıq təsərrüfatlarını gözdə keçirdim. Gizlətmirəm, zəngin təcridə qazandım. Orada texnologiya tam başqa kürdür. Məlumat üçün bildirirəm ki, Amerikada bir arıçı 1500-2000 arıya baxa bilir. Biz də isə bu rəqəmə aşağıdır.

Bu gün Zaqatalada 40 minə yaxın arı ailəsi var. Hazırda mən özüm 500 arı ailəsinə xidmət edirəm. Balımızın keyfiyyətinə söz ola bilməz. Bir vaxtlar xarici ölkələrə, hətta Yaponiyaya da bal ixrac etmişik. Sağ olsunlar, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Bakıda tez-tez bal yarmarkaları, sər

gilər keçirir. Biz də məhsullarımızı orada nümayiş etdiririk. Alıcılar çox razı qalırlar. Daimi müştərilərimiz də var ki, qapımızı tez-tez döyürlər. Çox yerləri gəzmişəm. Hara getmişəmsə özümü mütləq bal da aparmışam. Satmağa yox a, pay verməyə. Bir sözlə, həmişə istəmişəm ki, dünyaya şirinlik paylayam.

Mövluddinlə söhbətdən o da məlum oldu ki, ilk dəfə Zaqatalada Qafqaz arısının genofondundan qorunması məqsədi ilə dağlarımızın zirvə yerində, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin dəstəyi ilə təyin olunmuş izlə bölgəsində damazlıq təsərrüfatı yaradılıb. Təəccüblənməyin, bu gün qarın altında arılar var.

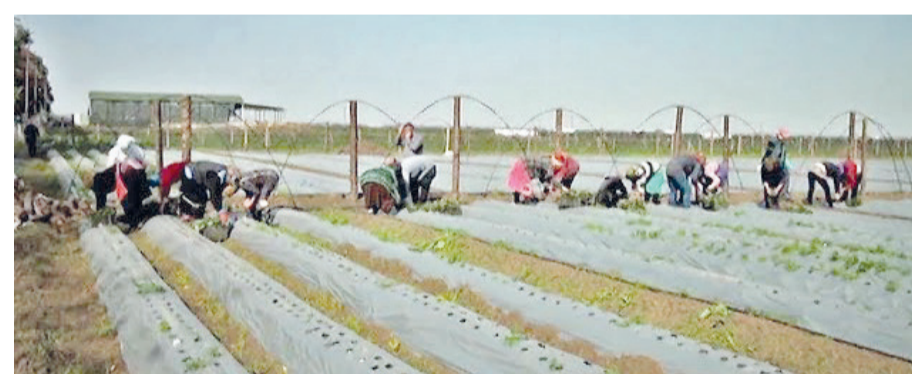
Mövluddin 2 oğul atasıdır. Böyük oğlu Turalın 35, kiçiyi Cəlalın isə 32 yaşı var. Hər ikisi ailə qurub, oğul-uşaq sahibidirlər. Onların nə işlə məşğul olduqlarını soruşuram. Sualımdan təəccüblənir. "Nə işlə məşğul olmalıdırlar ki, – deyir, – hər ikisi həttə gəlinlərim də yanımdadır. Biz fəxr edirik ki, arıçılar nəslilik."

Yaziya sərlovhə qoymaq üçün çox da fikirləşmədim. Yadıma Mövluddinin yuxarıda dediyi sözlər düşdü. Odur ki, sərlovhəmi elə belə qoyduq: "Dünyaya paylanan şirinlik". Altından da yazdıq: "Balçı qardaş, balın bol olsun!"

İlqar HƏSƏNOV,
XQ-nin bölgə müxbiri

Zaqatala

Çiyələk əkinini Cəlilabadda gəlirli sahəyə çevrilir

Cəlilabad rayonunda çiyələk şitili əkinini davam edir. Rayon Aqrar İnkişaf Mərkəzindən verilən məlumata görə, bu il əkin sahələrinin 50-60 hektar artırılacağı gözlənilir. Bu səbəbdən də fermerlər növbəti mövsümdə sahələrdən bol məhsul götürməyə ümid edirlər.

Xatırladaq ki, bu ilin məhsulu üçün rayon ərazisində 606 hektar sahədə çiyələk bitkisi əkilib. İndiyədək sahələrdən 16 min tondan çox məhsul yığılıb. Çiyələk sahələri üzrə hektarın orta məhsuldarlığı 26,16

ton təşkil edib ki, bu da əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 0,75 ton çoxdur.

Yığılan məhsul daxili bazarda satılmaqla yanaşı, Rusiya, Belarus və ərəb ölkələrinə də göndərilib.

Kredit kartları ilə əməliyyatlar artıb

Cari ilin yanvar-sentyabr aylarında Azərbaycanda kredit kartları ilə aparılan əməliyyatların həcmi 6 milyard 274 milyon manat təşkil edib. Bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 43,4 faiz və ya 1 milyard 899 milyon manat çoxdur.

Hesabat dövründə kredit kartları ilə aparılan əməliyyatların 3 milyard 365 milyon manatı elektron ticarət vasitəsi ilə, 1 milyard 565 milyon manatı POS-terminal vasitəsi ilə, 1 milyard 84 milyon manatı bankomatlar vasitəsi ilə, 250 milyon manatı isə ölkə xarici əməliyyatlar vasitəsi ilə həyata keçirilib.

Qeyd edək ki, 2024-cü il oktyabr ayının 1-nə ölkədə kredit kartlarının sayı 2 milyon 273 minə çatıb.

Səhifəni hazırladılar:
Vaqif BAYRAMOV,
Mirbağır YAQUBZADƏ
XQ

“Yaşıl dünya” naminə həmrəylik

“Yaşıl” texnologiyalar və qlobal davamlı inkişafa keçid

(əvvəlki ötən sayımızda)

Braziliya nədə və niyə dünya lideridir?

Braziliya təmiz enerji və “yaşıl” texnologiyaların inkişafında dünya lideridir. Dünyanın ən böyük iqtisadiyyatları arasında bu ölkə öz enerji balansında mədan yarımaçılarının ən aşağı payına malikdir. Bakıda keçiriləcək 29-cu iqlim konfransından sonra, 2025-ci ildə COP30-a evsahibliyinə hazırlaşan Braziliya enerji keçidi sahəsində qlobal gündəliyə rəhbərlik etmək üçün unikal imkana malikdir. Braziliyanın təmiz enerjinin inkişafındakı uğuru bir neçə əsas amilə əsaslanır.

Birincisi, ölkə öz enerji mənbələrini fəal şəkildə diversifikasiya edir, hidroenergetikadan asılılığı azaldır, külək, günəş və bioenerjinin payını artırır.

İkincisi, Braziliya bioyanacaq maliyyə stimullarını və ekoloji davamlılıq tələblərini uğurla birləşdirən, dünyanın bioyanacaq istehsalının pionerlərindən sayılır.

Üçüncüsü, ölkə innovasiyalara xüsusi diqqət yetirir, çevik yanacaq (flex-fuel) işləyən avtomobil texnologiyaları kimi, tullantılardan və qeyri-ərzaq bitkilərindən bioyanacaq hazırlayan qabaqcıl texnologiyaları inkişaf etdirir.

Braziliya təmiz texnologiyalara sərmayə cəlb etmək üçün beynəlxalq maliyyə institutları ilə fəal dialoq aparır, elektrikli işləyən avtomobillərin və akkumulyatorların istehsalı sahəsində Çinlə əməkdaşlığa üstünlük verir. Eyni zamanda, ölkə əhəlinin ən həssas təbəqələrinin maraqlarını nəzərə alan ədalətli və sərfəli enerji keçidini gerçəkləşdirməyə çalışır. Məsələn, ölkədə Kənd Təsərrüfatında Karbon Emis-siyalarının Uyğunlaşması və Azaldılması Proqramı həyata keçirilir ki, bura da kiçik fermerlərə dəstək və kənd təsərrüfatı tullantılarından bioenerji istehsalı daxildir.

Cənubi Afrikanın yaşıl keçidini ləngidən nədir?

Cənubi Afrika Misir, Efiopiya və Mərakeşlə birlikdə Afrikada bərpaulunan enerjinin aparıcı istehsalçıları sırasındadır. Bu ölkə son vaxtlar elektrik nəqliyyat vasitələrinin inkişafında əhəmiyyətli nəticələr əldə edir. 2024-cü ilin birinci rübündə elektrikli nəqliyyat vasitələrinin satışı 2023-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 82,7 faiz artaraq 3042 ədədə çatıb. Cənubi Afrika hökuməti bu sənayenin inkişafını dəstəkləyir, yeni investisiyalar üçün stimullar təqdim edir və hətta 2023-cü ilin dekabrında “Elektromobillərə dair Ağ Kitab” layihəsini təsdiqləyib.

Yeri gəlmişkən, Cənubi Afrika “yaşıl” texnologiyaların inkişafı üçün zəruri olan mühüm mineralların əhəmiyyətli ehtiyatlarına malikdir. Məsələn, platin qrupu metallarının dünya ehtiyatlarının təxminən 88 faizi bu ölkədədir. Bu minerallara artan tələbat iş yerlərinin açılması, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və gəlirlərin artırılması imkanları yaradır. Bununla belə, Cənubi Afrikanın kömürdən istifadədən ləng çıxması və bərpaulunan enerjinin zəif yayılması səbəbindən ölkə iddialı iqlim məqsədlərinə çatmaqda çətinliklərlə üzləşir. Prezident yanında İqlim Komissiyasının 2024-cü ilin iyul ayında açıqladığı hesabatla görə, Cənubi Afrika 2050-ci ilə qədər xalis sıfır karbon emissiyasına nail olmaq üçün illik bərpaulunan enerji potensialını 6 dəfədən çox artırmalıdır. Amma ölkədə hələ də kömürdən xilas olmaq tempi ilə bağlı konsensus yoxdur və kifayət qədər investisiyalar olmadıqdan yaşıl keçid ləngiyir.

Rusiya yaşıl keçid trekində fəal addımlar atır

Rusiya milli davamlı inkişaf strategiyasının bir hissəsi kimi, yaşıl texnologiya-

ların inkişafı və tətbiqi istiqamətində fəal addımlar atır. 2019-cu ilin sentyabrında Rusiyanın Paris iqlim sazişini imzalaması ölkədə iqtisadi dekarbonizasiya üçün müasir tənzimləyici bazanın formalaşmasına səbəb oldu. Həmin ilin sonunda hökumət iqlim dəyişikliyinə uyğunlaşma üzrə milli planı təsdiqlədi. Proqrama əsasən, ölkə 2060-cı ilə qədər karbon neytrallığına nail olmaq planlarını açıqladı. Bu məqsədləri gerçəkləşdirmək üçün 2021-ci ilin iyulunda “İstixana qazı emissiyalarının məhdudlaşdırılması haqqında” Qanun qəbul edildi və oktyabr ayında 2050-ci ilə qədər aşağı karbon inkişafı strategiyası təsdiqləndi.

Emissiyaların monitorinqi sistemi, bir sıra regionlarda karbon poliqonlarının təşkili layihələri işə salındı. 2022-ci ilin sentyabr ayından başlayaraq Saxalin vilayətində 2025-ci ilə qədər karbon neytrallığına nail olmaq üçün eksperiment aparıldı. “Ekologiya” milli layihəsində iqtisadiyyatın 2024-cü ilə qədər “yaşıl” transformasiyası üçün kompleks tədbirlər nəzərdə tutulub. Hazırda həmin milli layihəni əvəz edəcək və onun məqsəd və vəzifələrinin davamlılığını reallaşdıracaq “Ekoloji rifah” milli layihəsinin hazırlanması davam etdirilir.

Perspektivli “yaşıl” enerji daşıyıcısı hesab olunan maye qaz üçün lazımı nəqliyyat və saxlama infrastrukturunu artıq mövcuddur. Yeri gəlmişkən, bu enerji daşıyıcısı Qərbi tərəfdən sanksiyalara məruz qalmayıb. Rusiyada dövlət bərpaulunan və hidrogen enerjisinin inkişafını stimullaşdırmasına baxmayaraq, indiyədək enerji balansında bərpaulunan enerji payı elə də böyük deyil. Belə ki, 2024-cü ildə külək və günəş enerjisi istehsalı 1 faizdən az olacaq. Amma “yaşıl” maliyyələşdirməni dəstəkləmək üçün milli taksonomiya hazırlanaraq Mərkəzi Bank tərəfindən müvafiq qayda və standartların tətbiqinə başlanılıb.

İtqar RÜSTƏMOV
XQ

“COP29 və mədəni perspektivlər

Oktyabrın 31-də ADA Universitetində “COP29 və mədəniyyət: iqlim dəyişikliyinə mədəni ölçüləri” mövzusunda konfrans keçirilib.

Konfransın məqsədi mədəniyyətin və iqlim dəyişikliyinə qarşıqlı əlaqəsini araşdırmaq, mədəni təcrübələrin və ənənələrin ətraf mühit dəyişikliklərinə təsirlərini diqqətə çatdırmaqdır.

ADA Universitetində İnkişaf və Diplomatiya İnstitutunun ixtisasartırma proqramlarının rəhbəri Nərgiz İsmayılovanın moderatorluğu ilə gerçəkləşən konfransda çıxış edən mədəniyyət nazirinin müavini Fərid Cəfərov Azərbaycanın həm milli, həm də beynəlxalq səviyyədə ətraf mühit gündəliyinə sadıq olduğunu söyləyib. Qeyd olunub ki, Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə 2024-cü il ölkəmizdə “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” elan edilib: “Bu addım COP29-ü hamı üçün davamlı inkişaf və yaşıl gələcəyi inkişaf etdirən təsirli hadisəyə çevirmək əzmimizin göstəricisidir”. Fərid Cəfərov çıxışında gəncləri iqlim təşəbbüslərində fəal olmağa dəvət edib.

Ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Rauf Hacıyev deyib: “Azərbaycan iqlim dəyişikliyinə təsirini yumşaltmaq üçün bərpaulunan enerji mənbələrindən istifadənin artırılması, daha səmərəli yaşıl texnologiyaların inkişafı kimi bir sıra tədbirlər həyata keçirilib. Təkcə 2023-cü il ərzində ölkə ərazisində 4 milyona yaxın ağac əkilib, cari ildə 5 milyon ağacın əkilməsi hədəflənib”.

Rauf Hacıyev vurğulayıb ki, bu il beynəlxalq ictimaiyyətin diqqəti həm də ölkəmizə, xüsusən ətraf mühitin qorunması və iqlim dəyişikliyinə qarşısının alınması istiqamətində fəaliyyətlərə yönəlib. Qlobal iqlim dəyişikliyi ilə bağlı müzakirələrin ən yüksək platforması olan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) evsahibliyinin ölkəmizə həvalə edilməsi yüksək etimadın və inamın növbəti göstəricisi, beynəlxalq təşkilatlarla formalaşdırılmış uğurlu əməkdaşlığın nəticəsidir.

Digər çıxış edənlər mədəni perspektivlərin iqlim fəaliyyətinə inteqrasiya edilməsi ilə bağlı strategiyalar haqqında fikirlərini bildiriblər.

Sonda konfrans iştirakçılarının sualları cavablandırılıb.

Naxçıvanda SES-lərin gücü 2 dəfə artacaq

Bölgədə 10 təmiz stansiya qurulub

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Energetika Xidmətinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Mətin Abbaslıın bildirdiyinə görə, yaxın gələcəkdə gücü 36 meqavatt olan Ordubad və gücü 15,6 meqavatt olan Tivi su elektrik stansiyaları tikildikdən sonra həmin stansiyalar üzrə ümumi generasiya gücü 120 meqavata çatdırılacaq. Hazırda muxtar respublikada su elektrik stansiyalarının ümumi generasiya gücü 68,4 meqavatt təşkil edir.

Qeyd edək ki, bu gün Naxçıvanda 5 su, 3 günəş, 1 külək və 1 külək-günəş hibrid elektrik stansiyası fəaliyyət göstərir. Hazırda stansiyalarda istehsal olunan elektrik enerjisinin hesabına muxtar respublikada “yaşıl” enerjinin payı da ayaqlar artır. Təkcə 2024-cü ilin sentyabr ayında istehsal olunan ümumi elektrik enerjisinin 35 faizi alternativ və bərpaulunan enerji mənbələrinin payına düşüb. Ötən ilin 9 ayı ilə müqayisədə isə alternativ və bərpaulunan enerji mənbələrində istehsal olunan elekt-

rik enerjisinin payı 20 faizə yaxın artıb. Belə ki, 2023-cü ilin doqquz ayında “yaşıl” enerjinin istehsal payı 35,1 faiz olduğu halda, 2024-cü ilin müvafiq dövründə bu rəqəm 53 faizə yüksəlib. Hazırda ümumi elektrik enerjisinin 55 faizi “yaşıl” enerjinin hesabına təmin olunur.

Səhifəni hazırladılar:
Vaqif BAYRAMOV,
Mirbağır YAQUBZADƏ
XQ

Ekoloji həmrəylik: ağacəkmə marafonu

Ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Vüqar Kərimov bu ilin yanvar ayında ekoloji məsələlər üzrə işçi qrupun Zəngilanda keçirilən iclasında “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” çərçivəsində ölkə ərazisində 5 milyon ağac və kol tinginin əkilməsinin nəzərdə tutulduğunu bildirmiş, işin çox hissəsinin nazirlik tərəfindən həyata keçiriləcəyini, ağacların 3 milyonuna yaxınını təmsil etdiyi qurum, 2 milyonunu isə ölkənin icra hakimiyyətləri, nümayəndəliklər və digər icra orqanlarının əkəcəyini demişdi.

Ötən müddətdə respublikada bir istiqamətdə genişmiqyaslı aksiyalar keçirilib, ölkə ərazisində yaşillıq sahələrinin genişləndirilməsinə, ətraf mühitin qorun-

masına və qlobal iqlim dəyişmələrinin qarşısının alınmasına töhfə vermək üçün ağac və kol tinglərinin basdırılması kampaniyası uğurla reallaşdırılıb. Təkcə cari ilin oktyabrın 18-27-də 85 şəhər və rayon icra hakimiyyətləri “Yaşıl bir dünya üçün həmrəy olaq!” şüarı altında 2401,0 hektar ərazidə 1 milyon 600 mindən çox ağac və kol cinslərinin əkilməsini reallaşdırıb.

Ölkənin bütün bölgələrini əhatə edən və 10 gün ərzində keçirilməsi nəzərdə tutulan aksiya zamanı Bakı şəhərində 619 min, Naxçıvan Muxtar Respublikasında 89 min, digər şəhər və rayonlarda isə 903 min ağac əkilib. Bölgələrdə yerli iqlimə uyğun olması və quraqlığa davamlılığı nəzərə alınmaqla, əkilən ağacların 749 min ədədi, əsasən, həmişəyaşıl meşə ağacları, 692 min ədədi dekorativ kolllar, 170 min ədədi isə meyvə ağacları olub.

Ümumiyyətlə, aksiya şəhər və rayon icra hakimiyyətlərinin müəyyənləşdirildiyi 540 ünvanda həyata keçirilib, yeni əkilən ağaclarla aqrotexniki qulluq göstərilməsi, onların qorunması və suvarılması ilə bağlı vacib təşkilatı və texniki tədbirlər diqqətdə saxlanılıb.

Ölkə ərazisində yaşillıq sahələrinin genişləndirilməsi, ağac və kol tinglərinin əkilməsi ekoloji tarazlığın qorunmasına, həmçinin beynəlxalq birləşmələri etibarlı tərəfdaşı kimi iqlim dəyişikliyinə natiçələri ilə mübarizəyə dəyərli töhfə verir.

“Yaşıl dünya” naminə həmrəylik

ADA Universitetində iqlim dialoqu

Dünya ADA Universitetində İqtisadiyyat Nazirliyinin və BMT-nin ölkəmizdəki nümayəndəliyinin təşkilatçılığı ilə “Gələcəyin sədələri: iqlim fəaliyyəti və qlobal məqsədlərə yönələn sayların əlaqələndirilməsi” mövzusunda dayanıqlı inkişaf məqsədləri dialoqu keçirilib.

Tədbirdə BMT-nin Azərbaycanı qonaqlayan əlaqələndiricisi Vladanka Andreyeva çıxış edərək bildirib ki, təmsil etdiyi qurum son 10 ayda ən böyük iqlim konfransına ev sahibliyinə hazır olmaq üçün COP29 Sədriyyəsinə lazımi dəstək göstərib. BMT-nin hər zaman qlobal həllər üçün ölkələrin bir araya gəldiyi məkan olduğunu vurğulayan rezident əlaqələndiricinin sözlərinə görə, Azərbaycan COP29-a ev sahibliyi edən ölkə kimi yeni milli töhfələri COP29-dan əvvəl təqdim edəcək. “Biz iqlim maliyyəsini artırmalıyıq. COP29 gündəliyində bu, əsas mövzu olacaq. BMT-nin Baş katibi COP29-un uğurla həyata keçirilməsi istiqamətində iqlim dəyişikliyi ilə bağlı məlumatlılığı artırmaq üçün özəl sektor, akademik dairələr, gənclər və digər tə-

bəqələr ilə müzakirələr aparır. BMT olaraq bu gündə 29 iqlim toplantısı keçirmişik və sonuncusu mavi zonada keçiriləcək. BMT iqlim gündəliyini dəstəkləyəcək və növbəti mərhələdə də bu mövzular əsas yer tutacaq”, – deyərək əlavə edib.

Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, enerji və ekologiya komitəsinin sədri Sadiq Qurbanov çıxışında bildirib ki, 2003-cü ildə Azərbaycanda 26,2 milyard kubmetr su ehtiyatı formalaşmış ki, bunun da 17,8 milyard kubmetri yerüstü, 8,4 milyard kubmetri isə yeraltı su ehtiyatlarının payına düşür. Ötən il ölkəmizdə su ehtiyatlarından istifadənin 9,2 milyard kubmetr təşkil etdiyini diqqətə çatdıran komitə sədrinin sözlərinə görə, bunun 3,2 milyard kubmetri suyun mənbədən təsərrüfatlara çatdırılma-

sı zamanı infrastruktur, buxarlanma, sudan səmərəsiz istifadə və qanunsuz qoşulmalar səbəbindən itkiyə sərf olunub.

İqtisadiyyat nazirinin müavini Səməd Başirli çıxış edərək deyib ki, Azərbaycanda iqlim dəyişiklikləri və onların mənfi təsirlərinə qarşı səmərəli işlər görülür, “yaşıl keçid” istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər keçirilir. Ölkəmizin COP29 tədbirinə ev sahibliyi etməsinə sayılı günlər qaldığını xatırladan nazir müavini deyib ki, BMT-nin bu nüfuzlu tədbirinə ev sahibliyinə Azərbaycana həvalə etməsi beynəlxalq aləmdə ölkəmizə olan inamın növbəti göstəricisidir və bu hadisə adı çəkilən qurum ilə əməkdaşlığımızda yeni səhifə açacaq.

Energetika nazirinin müavini, COP29-un baş icraçı direktoru Elnur Soltanov tədbirdəki çıxışında deyib ki, ölkəmizdə 2050-ci ilə qədər “xalis sıfır emissiya”ya nail olmaq üçün 40 meqavat-saatdan çox güc və külək enerjisi lazımdır. Bu, Azərbaycanda qurulmuş bütün potensialın 5 qatı deməkdir. Onun sözlərinə görə, 2050-ci ildə Azərbaycanın elektrik enerjisi istehlakının 3 dəfə artaraq 89 teravat-saata çatması gözlənilir.

Ölkəmizdə xalis sıfır karbon emissiyasına çatmaq üçün 200 milyard dollar investisiya tələb olunduğunu vurğulayan nazir müavini bildirib ki, iqtisadiyyatımızın “yaşılacağı” təqdirdə xalis gəlirlərimiz də artacaq. “Azərbaycan iqtisadiyyatının payı dünya iqtisadiyyatında elə də böyük deyil. Ancaq “yaşıl keçid” üçün olduqca böyük məbləğlər tələb olunur. Ona görə iqlimlə bağlı milli öhdəliklər çox vacibdir. Biz iddialı iqlim fəaliyyət planı ortaya qoyacağıq”, – deyərək əlavə edib.

Təmiz ekosistem və ərzaq təhlükəsizliyi

COP29-un Azərbaycanda aqrar siyasətin qabaqcıl beynəlxalq təcrübələrə uyğunlaşdırılmasında mühüm rol oynayacaq. Bunu kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov “Avropa və Mərkəzi Asiya ölkələrinin aqrar-ərzaq sektorunda iqlim tədbirlərinin gücləndirilməsi” mövzusunda keçirilən regional iqlim konfransında bildirib.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycan 2030-cu ilə qədər istilik effekti yaradan qazların emissiyalarını 35 faiz, 2050-ci ilə qədər isə 40 faiz azaldılmasını, elektrik enerjisi istehsalında isə bərpaolunan enerji mənbələrinin payını 2030-cu ilə qədər 30 faizə çatdırılmasını hədəfləyir. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun, eləcə də Naxçıvan Muxtar Respublikasının “yaşıl enerji zonası” elan olunduğunu diqqətə çatdıran nazir deyib ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma prosesində ətraf mühitin qorunması prioritet təşkil edir: “Həmin ərazilərdə “ağıllı şəhər”, “ağıllı kənd” kimi innovativ yanaşmalar tətbiq edilir, ekosistem bərpa olunur. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişikliyi üzrə 29-cu Çərçivə Konvensiyası üzrə Tərəflərin Konfransına bu il Azərbaycan ev sahibliyi edəcək. COP29-un Azərbaycanda aqrar və

ekoloji siyasətlərin qabaqcıl beynəlxalq təcrübələrə, texnoloji mübadilə və innovasiyalara uyğunlaşdırılmasında mühüm rol oynayacaq”.

M. Məmmədov bildirib ki, bu istiqamətdə innovativ yanaşmaların və alətlərin istifadəsi ətraf mühitin qorunması ilə yanaşı, kənd təsərrüfatının davamlılığına, ekoloji təmiz ərzaqla təminatına, habelə kənd yerlərində rifahın artmasına töhfə verəcək.

BMT-nin “istiləşmə” narahatlığı artır

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının icraçı katibi Saymon Stil ölkələrin iqlim dəyişikliyi sahəsindəki öhdəliklərini dair 2030-cu ilə qədərki dövrü əhatə edən hesabatın təqdimat mərasimində bildirib ki, bütün ölkələrin milli fəaliyyət planları iqlim dəyişikliyinə fəsadların, xüsusilə də onun iqtisadiyyata və milyardlarla insanın həyatına vurduğu zərər qarşısını almaq üçün tələb olunan addımları yetərinə əhatə etmir.

O, açıqlamasının davamında deyib: “Bu sahədə hazırlanacaq daha cəsarətli yeni milli fəaliyyət planları iqlim dəyişikliyinə yaratdığı böhranı aradan qaldırmağa və ayrı-ayrı ölkələrin əhalisinin həyatının çəçəklənməsinə səbəb olacaq. Bu məsələ, eyni zamanda, ölkələrə sərmayələrin həcmi artıracaq, iqtisadi artıma və iş yerlərinin yaradılmasına və atmosfer çirklənməsi probleminin həcmi azaldılmasına gətirib çıxaracaq”.

Stil daha sonra qeyd edib ki, iqlim dəyişikliyi problemlərinin həlli insanların sağlamlığının qorunması, xərclərin azaldılması, ekoloji cəhətdən təmiz enerjinin əlçatanlığı və digər məsələlərdə üstünlük əldə etməyə imkan verəcək. İcraçı katibin qonaqına, iqlim dəyişikliyinə qarşısını almaq üçün hazırkı planların tam həcmdə reallaşdırılması 2030-cu ildə atmosfərə 51,5 qiqaton həcmində (2019-cu ildən cəmi 2,6 faiz aşağı) tullantıların atılması ilə nəticələndirəcək. O, eyni zamanda, bildirib ki, atmosferin yuxarıda göstərilən həcmdə istixana qazları ilə çirkləndirilməsi hər ölkənin həm insan amili, həm də iqtisadi baxımdan zərər çəkəməsi ilə nəticələndirəcək.

BMT rəsmisi çıxışında əlavə edib ki, iqlim dəyişmələri üzrə Hökumətlərarası Ekspert Qrupunun hesabatına görə, 2030-cu ildə atmosfərə atılacaq istixana qazlarının həcmi 2019-cu ilə nisbətən 43 faiz azalacaq. BMT növbəti il ərzində bir sıra ölkələrə həmin planların icrası prosesində dəstək göstərəcək: “2035-ci ilədək qlobal səviyyədə atmosfərə atılacaq istixana qazlarının həcmi 2019-cu ilə nisbətən 60 faiz azaldılması planlaşdırılır. Bu amil qlobal istiləşmə səviyyəsinin 1,5 ° həcmdə azaldılması deməkdir. İqlim fəlakətləri getdikcə darınladıqdan burada hər dərəcə xüsusi önəm daşıyır.

İqlim dəyişikliyi üzrə milli fəaliyyət planlarının növbəti mərhələsi iqlim fəaliyyəti sahəsində irəliləyişin əldə olunmasına səbəb olacaq. Bu planların iqtisadiyyatı və istixana qazlarını əhatə edən tullantılar səviyyəsi, eləcə də temperatur həcmi 1,5 faiz saxlanılması ilə bağlı yeni və məqsədyönlü hədəfləri müəyyənləşdirilməlidir. BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə

Çərçivə Konvensiyası digər strukturları ilə geniş əməkdaşlıq etməklə həssas qrupa aid ölkələrə geniş spektrli dəstək təmin etməyi nəzərdə tutur. İqlim dəyişikliyi ilə mübarizə üzrə milli fəaliyyət planları bu yüzilliyin ən önəmli sənədlərindən biri olacaqdır.

Stil bildirib ki, BMT növbəti il ərzində bir sıra ölkələrə həmin planların icrası prosesində dəstək göstərəcək. Onların yerinə yetirilməsi və bu prosesə dünya ictimaiyyətinin cəlb olunması üzrə addımlar Bakıda keçiriləcək COP29-da elan ediləcək.

İcraçı katib çıxışında iqlim konfransında iştirak edəcək ölkələrin həm BƏƏ, həm də COP28-də əldə olunan öhdəliklərin, bərpaolunan enerji mənbələrinin istifadəsinə təşviqi, qlobal adaptasiya məqsədləri, eləcə də tükənməkdə olan yanacaq mənbələrinin imtina etməklə bağlı öhdəliklərə sadiqliyini bir daha nümayiş etdirəcəklərini deyib.

Bildirib ki, COP29 inkişaf etməkdə olan ölkələrin ehtiyaclarının müəyyənləşdirilməsi ilə iqlim maliyyəsi sahəsində konkret və məqsədyönlü notaların qeydə alınmasına şərait yaratmalıdır. Müəyyən edilməlidir ki, bu cür dəstək hər ölkənin və dünya iqtisadiyyatının iqlim dəyişmələrinin zərərli təsirlərindən əsas qorunma üsuludur. Milli öhdəliklərin sonuncu mərhələsi qarşılıqlı məqsədlərin baş verdiyinə işarə edir. Yeni öhdəliklər isə növbəti il üçün bərpaolunan enerji mənbələrindən istifadə, habelə dünyada aşağı tullantı həcmli iqtisadiyyata keçid sayəsində uşğurlu notaların əldə olunmasını təşviq etməlidir.

Gəncədə “yaşıl” konfrans

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti, Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi və onun Aqrar Problemlər İnstitutunun birgə təkilatçılığı ilə ölkənin müxtəlif elmi-tədqiqat müəssisələri rəhbərlərinin, mütəxəssis və alimlərinin iştirakı ilə AMEA Gəncə bölməsində elmi-praktik konfrans keçirilib.

“Dövrün qlobal problemləri: iqlim dəyişiklikləri” mövzusunda məclisin aparıcısı AR KTN Bitki Mühafizə və Texniki Bitkilər İnstitutunun direktoru, AMEA-nın müxbir üzvü, aqrar elmlər doktoru, professor İbrahim Cəfərov bu elmi toplantıda müzakirə olunan məsələlərin qlobal miqyasda dünyanı təhdid edən iqlim anomaliyası, ekoloji böhran, eləcə də lokal hərbi konfliktlər səbəbindən təbii resursların, ərzaq təminatının azalması, aqrar istehsalatın kəmiyyət və keyfiyyət tənzimliliyi kimi məsələlərə bağlı olduğunu söyləyib. Alim vurğulayıb ki, problemlər ölkəmizin, onun bölgələrinin həyatı məsələləri üzrə qarşıda duran vəzifələri əhatə edir. O, iştirakçıları elmi müəssisələrdə tədqiqatları daha da genişləndirməyə və öz fəaliyyətlərini əlaqələndirməyə çağırıb.

AR ETN Aqrar Problemlər İnstitutunun direktoru Sədaqət Adıgözəlova konfransın ölkə prezidentinin cari ili “Yaşıl Dünya naminə Həmrəylik İli” elan etməsinin dövrün qlobal problemlərinə müstəqil dövlət kimi Azərbaycanın həssas yanaşmasının və hər sahədə çalışan vətəndaşlarımızın bu yöndə öz töhfələrini verməsinin təzahürü olduğunu qeyd edib.

Şəhər İcra Hakimiyyətinin şöbə müdiri Yadigar Bədəlov çıxış edərək, Gəncənin elm ocaqlarında, o cümlədən AMEA yer-

li bölməsində keçirilən tədbirlərdə daim həvəs və maraqla iştirak etdiyini vurğulayıb, bu konfransın da yüksək səviyyədə hazırlanmasına görə təşkilatçılara, həmçinin bölmə sədri, akademik Fuad Əliyevə minnətdarlığını bildirib.

Konfransın açılışında AR ETN Biosensur İnstitutunun direktoru, kimya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent İmran Qasımov, AR KTN Tərəvəçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutunun direktoru, aqrar elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Elmar Allahverdiyev, AR KTN Meyvəçilik və Çayçılıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun direktoru, biologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent İlham Qaraqurbanlı, AR KTN Əkinçilik İnstitutunun direktoru, aqrar elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Faiq Xudayev, AR KTN Üzümçülük və Şərabçılıq İnstitutunun direktoru, aqrar elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Vüqar Səlimov, AR KTN Heyvandarlıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun direktoru, aqrar elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Məhərriz Hacıyev, Aqrar Sığorta Fondunun Qazax-Tovuz Regional

Filialinin rəhbəri Valeh Əsədov, Göygöl Milli Parkının direktoru Fuad Quliyev və başqaları çıxış edərək maraqlı təkliflər irəli sürmüşlər.

“İşğaldan azad olmuş ərazilərin su ehtiyatları və ondan istifadə potensialı”, “Qlobal iqlim dəyişikliklərinin pomidor bitkisinin istixanalarda yetişdirilməsinə təsiri”, “Azərbaycan əhalisində qocalma prosesinin bioloji və sosial aspektlərinin tədqiqi və sağlamlıq strategiyalarının inkişafı”, “İqlim dəyişikliklərinin ətraf mühitə və insan sağlamlığına təsiri”, “Deqradasiyaya uğramış torpaqların keyfiyyətinin ekoloji normalaşdırılması və bərpa edilməsi yolları” və digər maraqlı mövzular əhatə edən məruzələr dinlənilib.

Konfransa beş istiqamət üzrə ümumilikdə 72 elmi maruzə təqdim edilib və iştirakçıların bir çoxuna sertifikatlar verilib.

Hm let QASIMOV,
XQ-nin bölgə müxbiri

Azərbaycanın bərpaolunan enerji potensialının hərkətə gətirilməsi istiqamətində reallaşdırılan mühüm layihələrin icrası üzrə işlər qrafikə uyğun davam etdirilir. Bu da yeni “yaşıl” enerji mənbələrinin vaxtında istifadəyə verilməsinə imkan yaradacaq. Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin “Masdar” şirkəti tərəfindən inşa ediləcək 445 meqavat gücündə Biləsuvar, 315 meqavat gücündə Neftçala günəş elektrik stansiyaları və 240 meqavatlıq Abşeron-Qaradağ külək elektrik stansiyası 2026-cı ildə istifadəyə verilib.

Bu barədə Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyinin rəhbəri Cavid Abdullayev məlumat verib. Agentlik rəhbərinin sözlərinə görə, Biləsuvar və Neftçala günəş elektrik stansiyalarının 2026-cı ilin aprel

Azərbaycanda 3 “təmiz” enerji mərkəzi yaradılır

ayının sonuna qədər istifadəyə verilməsi gözlənilir. 240 meqavat gücündə Abşeron-Qaradağ külək elektrik stansiyasının istismara daxil edilməsi isə həmin ilin sonuna nəzərdə tutulub.

Xatırladaq ki, bu ilin iyun ayında keçirilən Bakı Enerji Hofəsində “Masdar”

şirkəti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində sözügedən elektrik stansiyalarının təməli qoyulub. Həmin layihələr hesabına il ərzində 2 milyard 305 milyon kilovat-saat elektrik enerjisinin istehsalı gözlənilir ki, bununla da 496 milyon kubmetr təbii qaza qənaət olunacaq, 1 milyon tona yaxın karbon emissiyasının

qarşısı alınacaq. Yeri gəlmişkən, Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarları ilə günəş elektrik stansiyalarının tikintisi ilə əlaqədar Neftçalada 973 hektar, Biləsuvarla 1454 hektar, külək elektrik stansiyasının tikintisi ilə bağlı isə Abşeron və Qaradağ rayonlarının ərazilərində 34,5 hektar torpaq sahəsi bərpaolunan enerji mənbələrinin əraziləri kimi müəyyən edilib.

Biləsuvar rayonunda 445 meqavat gücündə “Biləsuvar Solar SPV” Günəş Elektrik Stansiyasının inşası layihəsinin ümumi dəyəri 380 milyon ABŞ dolları təşkil edir. Bu vasitənin 100 milyon ABŞ dollarını Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB) uzunmüddətli kredit olaraq ayıracaq.

Neftçala rayonunda 315 meqavat gü-

cündə “Banka Solar” Günəş Fotoelektrik Stansiyasının tikintisi layihəsinin ümumi dəyəri isə 280 milyon ABŞ dolları təşkil edir. Bu stansiyasının layihələndirilməsi, tikintisi və istismarı üçün AYİB 80 milyon ABŞ dollarına qədər uzunmüddətli kredit ayıracaq.

Hazırda “Biləsuvar Solar SPV”, “Banka Solar” və “Abşeron” külək elektrik stansiyalarının inşasını nəzərdə tutan və ümumi dəyəri 294,5 milyon ABŞ dolları təşkil edən Dünya Bankının Azərbaycanla bərpaolunan enerji mənbələrindən istifadənin genişləndirilməsi layihəsinin – AZURE icrası ilə bağlı da hazırlıq işləri gedir.

Səhifəni hazırladılar:
Vaqif BAYRAMOV,
Mirbağır YAQUBZADƏ
XQ

Milli Azərbaycan Ədəbiyyat Muzeyi – 85

İkinci Dünya müharibəsi səbəbindən açılışı 1945-ci ilədək yubadılmış muzey tədricən zənginləşdirilib və hazırda AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyi kimi dünyada tanınan mədəni irs və elmi tədqiqat ocaqlarından birinə çevrilib.

Düz 85 il öncə Azərbaycan SSR Xalq Komissarları Soveti tərəfindən muzeyə çevrilməsi qət edilən bu bina lap əvvəllər hüdüdları içərişəhərdən kənara çıxmayan Bakının həndəvərində karvansara olub, bir müddət sonra tikiliyə əl gəzdirilərək, 2-ci mərtəbəsi ucaldılıb. Mülkün yeni sahibi Bakı varlılarından olan Hacıağa Dadaşov buranı "Metropol" otelina çevirib. 1918–1920-ci illərdə AXC

lardan biri: Rafael müəllim 1934-cü il noyabrın əvvəlində Paris ətrafında vəfat etmiş siyasi mühacir, görkəmli dövlət xadimi –AXC Parlamentinin ilk sədri, 2-ci Xarici işlər naziri Əlimərdan bəy Topçubaşovun Sen Klu qəbiristanlığında məzarına ömürlük qalma haqqını tanıdırması, bərpası barədə bilgilər verdi. Dedi ki, 2000-ci illərin əvvəllərində Parisdə yaşayan soydaşlarımızın ona na-

lar şöbəsində muzeyin kolleksiyalarının komplektləşdirilməsi, müxtəlif fond bölmələrinə aid arxiv materialları üzərində iş aparılır. Ədəbi layihələr və nəşrlər şöbəsinin əsas fəaliyyət istiqamətləri isə müxtəlif ədəbi məclislərin, görüşlərin, yubileylərin keçirilməsi üçün zəruri işlər aparmaq, bununla bağlı müvafiq nəşrlər hazırlamaq, muzeyin müxtəlif müəssisələrlə əlaqələrini qurmaq, muzeydə keçirilən respublika və Beynəlxalq konfransların təşkilini təmin etmək, Muzeyin "Risala. Elmi araşdırmalar jurnalı"nın nömrələrini nəşr hazırlamaqdır.

Dediyimiz kimi, bir vaxtlar bura kar-

Söz məbədgahı, sənət saxlanğı

hökumətinin əməkdaşları burada yaşayıblar, sonra Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Şurası burada yerləşib.

Sırağün həmkarım İlqar Həsənovla əzəmətli memarlıq nümunəsi kimi göz oxşayan bu binaya – ədəbiyyat və monoviyyat tariximizi yaşadan muzeyin ziyarətinə getdik. İndi bura Bakının tam mərkəzi sayılan çox baxımlı bir məkandır. Cazibədar görünüşü göz-könül oxşayır. Mavi-yaşıl kaşlarla süslənmiş eyvanına, Şərqi 6 görkəmli söz ustasının – Füzulinin, Vaqifin, M.F.Axundovun, Nəvənin, C.Məmmədquluzadənin və C.Cabbarlının möhtəşəm heykəlləri qoyulmuş tağlarına baxdıqca baxmaq istəyirən. Xarici qonaqlar bu fonda böyük heyranlıqla şəkil çəkdirirlər.

Yadıma düşdü ki, mən ilk dəfə burada 65 il əvvəl, Sumqayıtda 5-ci sınıfta oxuduğum vaxt olmuşam. Onda rəhmətlik Müzəffər müəllim bizi Bakıya ekskursiyaya götürmüşdü. Təzə açılmış metro, Tarix və İncəsənət muzeyləri ilə bərabər, Nizami muzeyi də hər birimizdə zəngin təəssürat yaratmışdı. Buradakı qədim və müasir kitablar, yağlı boya ilə çəkilmiş orijinal rəsmlər, portretlər, klassiklərin əlyazmaları və şəxsi əşyaları (o cümlədən Xalq şairi Səməd Vurğunun külqabında sönmüş son papirosu, saçından qopub masanın üstünə düşmüş bir ağ tel) bizə ecazkar təsir bağışlamışdı...

Muzeyin direktoru, akademik Rafael Hüseynovla görüşməyimiz onun dilindən bu məbədgah barədə o qədər maraqlı faktlar öyrəndik ki, necə deyələr, böyük bir boyana sığmaz. Bir daha şahidi olduq və qürur duyduq ki, ekspozisiya xeyli zənginləşib, zərgər sevgisi və dəqiqliyi ilə qurulub.

Bizi ən çox təsirləndirən məqam-

rahatlıqla söylədiklərinə görə, bəzi millətçi ekstremistlər tərəfindən üstü ərəb yazılı qəbirlərə (Topçubaşovun da məzar daşında ərəbcə ayələr var) qarşı tərxiatlar törədilə bilirdi. Dərhal işə başlayan akademik məzar daşının dəyişdirilməsi üçün Fransanın müvafiq qurumlarından zəruri icazələri alıb, Bakıda Topçubaşovun yeni qəbirtüsti abidəsini hazırlatdırıb. Millət fədasısının portretinin altında onun dilindən Azərbaycan dilində verilmiş "Bir yolumuz var – istiqlal!" cümləsi yer alıb, onun altında da ilk Məclisi-Məbusanımızın sədrinin imzası, ilk milli parlamentimizin möhürü. Sina daşında isə Azərbaycanın gerbi nəqş edilmiş.

Onun kimi vətənpərvər oğulların sayəsində Parisdə Azərbaycanın rəmzi ünvanlarından biri – Topçubaşovun məzarı indi ideal səviyyədədir. Köhnə məzar daşı isə Vətənə gətirilib və indi Ədəbiyyat muzeyində qorunub saxlanılır. Biz muzeyi gəzərkən həmin guşədə də ayaq saxlayıb, Topçubaşovun ruhuna layiqincə saygı göstərilməsindən məmnunluq duyduq.

Azərbaycan ədəbiyyatının Baş sarayı – Nizami muzeyi əsl ziyarətəh olmaqla yanaşı, elmi mərkəz kimi də tanınır. Burada klassiklərin yadigar qoyduğu söz yaturu muzeyin sayəsində artıq təkcə Azərbaycanın olmaqla məhdudlaşmış, ümumbəşəri dəyər səciyyəsi daşıyır. Bu muzey həm də dahilimizizi bir-birinə qovuşdurub – gəlib burada bir-biri ilə qonşu olublar.

Muzeydə çalışan gənc tədqiqatçılardan bir çoxu doktorantura və elmi inkişaf şöbəsinin xəttinə dissertasiyalar yazıb, uğurla müdafiə ediblər. Burada təşkil olunan attestasiyaların sayəsində onlarla gənc elmi dərəcə alıb. Elmi fond-

vansara olub, qonaqlara qapı açıb. İndi də Azərbaycanın söz-sənət karvanı bu binada maskunlaşdırılıb. Daha 2 mərtəbə boy atan bina daim qonaqlı-qaralı olur. 2004-cü ildə Prezident İlham Əliyevin bilavasitə diqqəti ilə genişmiqyaslı təmir-bərpa işləri gerçəkləşdirilib. Ekspozisiya ən yeni texnologiyanın tətbiqi ilə müasir muzeyçilik tələbləri səviyyəsində qurulub.

Nizami muzeyinin eksponatları sırasında Azərbaycan ərazilərindəki qazıntılar zamanı aşkarlanmış rəsmi qablar, kaşılar, Nizaminin məzarından tapılmış tirmə parça, klassiklərimizin miniaturlu əlyazma divanları, Nəsiminin türbəsinə götürülmüş bir ovuc torpaq, Füzulinin əl xətti, Şuşanın qurucusu

Pənahəli xanın üstü "Quran" ayələri ilə naxışlanmış "Gülləbatmaz" köynəyi nadir saxlanclar olmaları ilə maraq kəsb edir. Qədim xalqalar, Nəvənin tikmələri, Aleksandr Dümanın ona bağışladığı şahmat taxtasından qalma fiqurlar, Mirzə Fətəli Axundovun əlyazmaları, tarixi, sazı, ev əşyaları, Mirzə Cəlilin kamançası, "Molla Nəsrəddin" jurnalı redaksiyasının divar saatı, daha nələr-nələr... sanki dil açıb adamları danışır, ölməz xatirələri yaşatmaları ilə öyündüklərini bildirirlər.

Üzü Nizami Gəncəvinin möhtəşəm abidəsinə tərəf baxan möhtəşəm muzey öz səmərəli fəaliyyəti ilə dahi mütəfəkkirin ruhunu şad etməkdədir. Biz də burada əbədi ifixarımız olan ölməzlərin zamanına "səyahət" edirik, ruhən bir az da təmizləndik, daxilən zənginləşdik.

Əli NƏCƏFXANLI
XQ

Məmməd İsmayıl – 85

“Hələ yaşamağa dəyər bir az da...”

Bu gün Azərbaycanın görkəmli söz ustası, poeziyamızın qiymətli imzası Məmməd İsmayılın 85 yaşını tamam olur. Ədəbi-mədəni ictimaiyyət ünlü şairimizin növbəti yubileyini də sevgi, saygı ilə qeyd edir.

Bu ilin may ayında Məmməd İsmayıl müalicə aldığı xəstəxanadan evə gələndə şairin qızı İntizar mənə zəng etmişdi ki, atam özünü yaxşı hiss edir, müsahibəyə də razılıq verir. Beləcə, şair ayağa qalxan kimi İntizarın mənə zəng etməsi ilə arzum gerçəkləşdi. Ustad şair 40 ildən çox yaşadığı mənzilində ötən illərin yaddaşına həvəslə qayıtdı, ürəyində kök salmış söz süfrəsini səxavətlə açdı-tökdü. Bu barədə "XQ"-də geniş material verdik.

Bu günlərdə isə Beynəlxalq Muğam Mərkəzində sözün qüdrətinə pənah gətirən ziyalılarımız Azərbaycan poeziyasının gur nəfəslərindən birinin – Məmməd İsmayılın başına yığılmışdı. Belə bir ədəbi-bədii məclisin təşkil olunması dövlətin, xalqın öz şairinə hörmətinin, məhəbbətinin təzahürü idi.

İlahidən şair doğulan Məmməd İsmayıl ona dəyər verənlərin qarşısında sanki bir ömür hesabı verir. Əslində o, bu görüş üçün çox darıxmışdı. Xalqın, vətənin, el-obanın sevgisindən böyük nə ola bilərdi? Məmməd boy ta uşaqlıqdan, Tovuzun Əsrik-Cırdaxan kəndindən söz boxcasını əlinə alıb yola çıxmışdı. O, bu yolun keşməkeşli harayından, fərtəsindən qorxmamışdı, çünki şair sözün dərğahında imtahan hazırdı. Poetik ruhlu pıçılıqları bunu deyirdi: "Sözün mən dəlicəsinə sevmişəm... Haqiqətən, ilhamla gələn söz adamı illim-illim titrədir. Mənim könlüm söz mülkündə elə ağacdır ki, meyvəsi sinəmdə, kökü sinəmdə".

Bəli, bu sətirlər Məmməd İsmayıl qələminin səhridir. Şairlə sözün qüdrətindən danışanda gözələrin dərinliyindəki qığılcanı sanki dil açıb 85 illik ömür yolunun hesabını qılırı verir: "Söz mənə Allahın payıdır. Ürəyimdən qoparı misralar mənə Məmməd İsmayıl etdi. Hər sətirimin içində anamın ürəyinin səsinə, döyüntülərinə hiss etdim, anamın ürəyindən güc aldım. Məni mən edən Gülzar anam oldu!"

Sonra şair sanki anası ilə üzübüz dayandıb ona müraciət elədi: "Oğlum Məmməd 85-ə gəlib çıxdı. Ana, bu yaxınlarda uşaqlar mənə həsrətində olduğum kəndimizə apardılar, sənin həsrətini, nisgini içimə çəkdim, ay Ana! Evimizin qapısı ilə üzübüz mazutlu elektrik dirəyində ağacdaşların yuvasını çox axtardım, amma gözüme dəymədimlər. Mənim səhvim üzündən ağacdaşlar küsüb gedib. Çünki ağacdaşlar taxta qarıya pənah aparır, dəmir qapı ona yaddır, ögeydir. Mən insafsız nə biləydim ki, taxta qapını dəmir qapı ilə əvəz edəndə ağacdaşlar haqsızlığa fəryad qoparıb həyatımızdan uzaqlaşacaq..."

Məmməd İsmayılın əksər yazıları həyatın, bax, belə təzadları üzərində qurulub. Onun çatdırmaq istədiyi budur: Təbiiyin müqəddəsliyi ondadır ki, sən ona hökm edə bilməzsən, pərikan ağacdaşların tım-

salında bu, aşkar görünür. Şair Məmməd ağacdaşın sevdəsindən yazı-yaza həyatı anlamaya başlayıb, anasının ağ-qara hörlüklərinə baxa-baxa etibarsız dünyada haqiqət axtarıb, Bakıya üz tutub. "Məmməd İsmayıl" imzasını tanıdanda kimi sözün qüdrətinə sığım, saxta baxışlarla qarşılaşanda büdrəsə də, sınımayıb, sarsılmayıb. İllər onu dəmir kimi döyüb borkidib, saxtaları yolları yazdıqı şerhlə qızdırıb. Sözün dərğahında imtahan verə-vərə Moskvaya yollanıb. Maksim Qorki adına Dünya Ədəbiyyatı İnstitutunun nəzdindəki Ali Ədəbiyyat kurslarında keçirdiyi hər gün, hər saat daha inamlı, daha cəsarətli Məmməd İsmayıl yetişdirib.

Sonra Bakıda "İşiq" nəşriyyatının direktoru, "Gənclik" və "Molodost" jurnallarının baş redaktoru, AZTV-nin sədri vəzifələrində çalışıb. 1996-cı ildən qardaş Türkiyədə – Çanaqqala 18 Mart Universitetinin professoru kimi dərslər deyib.

Beynəlxalq Muğam Mərkəzində keçirilən möhtəşəm yaradıcılıq gecəsində hər kəsin simasından bir haqiqət oxunurdu. Bu kişi tarixin bütün dövrlərində simasını, şəxsiyyətini itirmədi, bugünkü orta nəsil qələm sahiblərinə bacardığı qədər dəyər qoyub. Novatorluğu ilə poeziyamızın qiymətli imzası olub.

Mənim bir gecikmiş məhəbbətim var, Dönüb nağıllaşan haqiqətim var. Səni səsləyirəm, ay ev yiyəsi, Səsimə səs versin o tayda kim var. Dodaqlarda donan bir busə kimi Harda görünür ki, sönmə arzular. Qıvrıla-qıvrıla bir gürzə kimi Əsrin ovsununa yatıb Arax da Dünyanın işini nə bilmək olar, Hələ yaşamağa dəyər bir az da.

Şairin özünə hesabı idi o görüş. Yəni anası gəlmişdi gözələri ötməyə: "Möcüzəli bir yol gəldim, amma əqidəmə, cəsarətimə dönük çıxmıdım, Gülzar anamın ağı-qaralı hörlükləri mənim üçün əbədi bir yol açdı, mən o cığırda gedən Məmmədəm bu gün də! Ey mənim taleyim, sən 44 günlük Zəfər tariximizi də gördün. Şair nə bəxtiyarsan?! Oğur ömür vəfa qılsaydı, Müzəffər Ordumuzun bu şanlı şücaətini nəzmə çəkərdim".

Bəli, Məmməd İsmayıl kimi qaranlığa işıq salmaq, dünyanın gözəlliyini, bəşəriyyətin insanlığını nəzmə çəkmək o deməkdir ki, yaşamaq da gözəldir, yaratmaq da! 1 noyabr 1939-cu ildə Əsrik-Cırdaxan kəndində doğulmuş Məmməd parlaq bir şair taleyi yaşayıb. Ona cansağlığı, uzun ömür və ilahi gücün verdiyi böyük ruh arzulayırdıq.

Kəmalə ABDİNOVA
XQ

Gəncə Dövlət Milli Dram Teatrı Bakıda

Bakıda Gəncə Dövlət Milli Dram Teatrının "Toros canavarı" tamaşası nümayiş etdirilib. Türk yazıçısı Əziz Nesinin eyniadlı pyesi əsasında hazırlanmış tamaşa Gəncə Tamaşaçıları Teatrında izləyicilərdə xoş ovqat yaradıb.

Məişət mövzulu komediyasının quruluşçu rejissoru İstanbul Maltəpə Bələdiyyə Teatrının baş rejissoru, Avrasiya Teatrları Birliyinin baş katibi Kubilay Erdelikara, rejissoru ATB-nin Azərbaycan təmsilçisi Yusif Cəfərov, quruluşçu

rəssamı Mustafa Mustafayevdir.

Satira ustası Əziz Nesinin yaratdığı personajları Əməkdar artistlər İlham Hüseynov, Sevdə Orucova, Novruz Cəfərov, Ramiz Vəliyev, aktyorlar Günay Cabbarova,

Samir Abbasov, Akif Səfərov, Emil Salmanov, Elmır Məmmədov və Həsən Cəfərov ifa ediblər.

Şərhlənərək həbs edilən "Toros canavarı" ləqəbli qəhrəmanın bələh taleyindən bəhs edən səhnə əsəri Bakı səhnəsində anlaşıqla qarşılandı. Bu bir sosial komediya. Səhifə xətti ev sahibi və kirayəninin, vətəndaş və cəmiyyət düzəni çatışmaları üzərində qurulub. Məzə və ironiyanın hakim olduğu bir dillə seyrçi marağı yaradır. Teatrsevərlərin alışıqları səhnə işinin uğurlu alınmasının sübutu idi.

Teatr və kino aktyoru, Əməkdar artist Şövqi Hüseynov tamaşanı yüksək qiymətləndirdi. "Xalq qəzeti"ni fikirlərini bölüşən aktyor bildirdi ki, belə layihələr teatrımızın inkişafına dəstəkdir: – Tamaşanın gözəllik və sonluğu maraqlı olduğu üçün teatrsevərlərdə maraq yarada

bildi. Aktyorların oyunu da yüksək səviyyədə idi. Tamaşaçı olaraq mən də maraqla izlədim. Region teatrlarının Bakı çıxışları görəkli layihə kimi özünü doğruldur, auditoriyaya genişləndirir. Mədəniyyət Nazirliyi və AZTV-nin "Mədəniyyət" kanalı bu layihəyə dəstək verir. Kanal belə tamaşaları canlı yayımlayır. Bütün bunlar teatrımızın inkişafına xidmət göstərir.

Tamaşadan sonra jurnalist həmkarım Etibar Cəbrayıl oğlu da "Toros canavarı"na maraq və həyəcanla izlədiyini dedi. Onun dediklərinə görə, bu tamaşa bir daha təsdiqlədi ki, Gəncə Dövlət Milli Dram Teatrı inkişaf edir, repertuarını zənginləşdirir.

Xatırladaq ki, "Toros canavarı" İstanbulda keçirilən VI Maltəpə Beynəlxalq Teatr Festivalında nümayiş etdirilib.

Rizvan FIKRƏTOĞLU
XQ

TİKA nümayəndəsi Bolnisiyə

"Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi" Tbilisi nümayəndəliyinin yeni rəhbəri Zeynəb Bayraq Bolnisi rayonunda "Qafqaz Hüquq və İntegrasiya Mərkəzi"ndə olub.

Mərkəzin icraçı direktoru Rezo Həsənov qonağa keçirdikləri tədbirlər, ödənişsiz dil kursları, hüquq xidmətləri və di-

RƏMİRCANOV
XQ

Abas Talışinski – 100

Geniş bilikli alim, təcrübəli pedaqoq

SSRİ məkanında məşhur tibb professoru olmuş soydaşımızın yubileyinə

Ryazan fundamental otorinolarinqologiya məktəbinin banisi Abas Mehdi oğlu Talışinski Ryazan şəhərində ilk LOR əməliyyatları, o cümlədən onkoloji əməliyyatlar icra edən otorinolarinqologiya klinikasının yaratıcısıdır. O, Sovet İttifaqında ilk dəfə olaraq ambulator əməliyyatlar üçün ümumi anesteziya üsulunu praktikada tətbiq etmiş, hələ də istifadə olunan və onun adını daşıyan ağız dilatatoru işləyib hazırlamışdır. Onun bu yeniliyi patenta layiq görülmüşdür. Professor A.Talışinski xoruldamanın cərrahi müalicə üsulunu işləyib hazırlamışdır. SSRİ-də ilk belə əməliyyat məhz 1967-ci ildə Ryazanda həyata keçirilmişdir.

Talış xanlarının nəslindən olan Abas Mehdi oğlu Talışinski 1924-cü il sentyabr 15-də Azərbaycanın Lənkəran şəhərində doğulmuşdur. O, Azərbaycan Tibb İnstitutunun pediatriya fakultasını sürətlənmiş təhsillə bitirdikdən sonra 1944-cü ildə hərbi xidmətə çağırılmışdır. Belarusiyanın, Polşanın faşistlərdən azad olunmasındakı döyüşlərdə iştirak etmişdir. Öz döyüş yoluna Belarusiya Cəbhəsi tərkibindəki artilleriya polkunda baş həkim vəzifəsində başlamışdır.

9 May Qələbə gününü tibbi xidmət

sına müdir seçilməsi üçün əsas olmuşdur. Kafedra müdiri vəzifəsində o, 25 il müddətində – 1989-cu ilə qədər, 1984-2004-cü illər arasında isə Ryazan Dövlət Tibb Universitetinin LOR xəstəlikləri klinikasında professor-məsləhətçi işləmişdir.

1964-cü ildə onun "Əsas otorinolarinqoloji operasiyalar zamanı müxtəlif ağrısızlaşdırma növlərinin müqayisəvi qiymətləndirilməsi" mövzusunda doktorluq dissertasiyasının müvəffəqiyyətlə müdafiəsi olmuşdur (elmi konsultant – professor B.S.Preobrajenski).

nın və endotraxeal narkozun tarixi" monoqrafiasının müəllifidir. Bu sahədə özünün professional təcrübəsini və nailiyyətlərini o 87 elmi əsərdə nəşr etdirmişdir; o dörd itxiraya, o cümlədən endotraxeal narkoz altında tonzillektomiya etmək üçün ağız-genişləndiriciyə müəlliflik şahadətnaməsi almışdır.

A.M.Talışinski prinsipial və tələbkar rəhbər, hamıya qarşı qayğıkeç, yüksək erudisiyalı alim və təcrübəli pedaqoq olmuşdur. O səxavətlə öz böyük professional təcrübəsini praktik həkimlərə verərdi və daim gənclər ilə biliyini bölüşürərdi. Onun rəhbərliyi altında doqquz nəfər namizədlilik dissertasiyasını müdafiə etmişdir.

O, professional əhatədə layiqli hörmətə malik olmuşdur: "Vestnik otorinolarinqologii" mərkəzi jurnalının redaksiya şurasının üzvü olmuş, otorinolarinqoloqların ümumrusiya və Moskva elmi-praktik cəmiyyətinin idarə heyətini təmsil etmiş, otorinolarinqoloqların Ryazan vilayət elmi-praktik cəmiyyətinə rəhbərlik etmişdir.

Bütün hayatını, o, otorinolarinqologiyaya həsr etmişdir. Abas müəllim Ümumittifaq səviyyəsində, eləcə də Rusiyada sayılıb-seçilən alim, klinisist, cərrah və pedaqoq olmuşdur.

Abas Talışinskinin şəxsi döyüş və əmək yolu dövlət və hökumət tərəfindən layiqincə qiymətləndirilmişdir. "Vətən qarşısında xidmətlərinə görə", "Vətən müharibəsi", "Qızıl Ulduz" (II dərəcəli) ordenləri, "İgdiyyə görə", "Berlinin alınmasına görə", "1941–1945-ci illərdə Böyük Vətən Müharibəsində Almaniya Üzərində Qələbəyə görə", "Georgi Jukov" medalları, həmçinin 1941–1945-ci illərdə Böyük Vətən Müharibəsində Qələbənin altı il dönmünə görə yubiley medalları, habelə "Səhiyyə Əlaçısı" fəxri nişanı ilə təltif olunmuşdur. N.A.Semaşko adına xəstəxananın professor A.M.Talışinskinin işlədiyi korpuslarının birində onun şəxsinə 2020-ci ildə xatirə lövhəsi vurulmuşdur.

A.M.Talışinski Ryazanda 23 oktyabr 2005-ci ildə 81 yaşında vəfat etmiş və Bakı şəhərindəki Yasamal qəbiristanlığında dəfn olunmuşdur. Abas müəllimin əziz xatirəsi onu yaxından tanıyanların, qədərbilən həmkarlarının yadından heç vaxt çıxmayacaqdır.

R.KALİNİN,
Ryazan Dövlət Tibb Universitetinin rektoru,

V.KİLYUŞİN,
kafedra müdiri,

N.KOZEYEVSKAYA,
sektor müdiri

Reportaj

Gimnaziada komandamız Vətənə qələbə ilə qayıtdı

160 məktəblimiz 81 medal qazanıb

Bəhreynin paytaxtı Manama şəhərində təşkil edilmiş Gimnaziada İdman Oyunlarında uğurla çıxış edən Azərbaycan idmançıları Vətənə qayıdılar. Komandanı Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda media nümayəndələri, azarkeşlər və idmançıların yaxınları coşqu ilə qarşılayıblar.

Jurnalistlərə müsahibə verən Gənclər və İdman Nazirliyinin sektor müdiri Elvin Zeynalı XX Gimnaziada İdman Oyunlarında komandamızın uğurla çıxış etdiyini bildirdi. O qeyd etdi ki, yığmamızı təmsil edən 160 idmançı 81 medal qazanıb ki, bu da yaxşı nəticədir.

Komandamızın üzvləri uğurla çıxış etdilər. Onlar həm də bu yarışda böyük təcrübə qazandı. İştirakçılardan yaşca ən kiçiyi 2011-ci il təvəllüdü Paşam Əlizadə, böyüyü isə paratüzgüçü Nurcan Rüstəmli

idi. Onlar hələ gənclərdir və böyük perspektivləri var. Ümid edirik ki, idmançılarımız gələcəkdə daha nüfuzlu yarışlarda yüksək nəticələr əldə edəəcəklər.

Boks Federasiyasının Veteran və Çempionlar Komitəsinin sədri Şahin İmranov boksçularımızın ölkəmizi layiqincə təmsil etdiklərini bildirdi:

Boksda bir qədər durğunluq var idi. Olimpiya Oyunlarında komandanın daha yüksək nəticələr göstərdik. Hazırda gənclər boksçularından ibarət Azərbaycan milli ko-

mandamız da yaxşı nəticə əldə edək. Gülşən komandamız da gimnaziadada uğurla çıxış edib. Bəhreynə yollanan 28 idmançıdan 24-ü medal qazanıb.

Yeniyyətəmələrdən ibarət sərbəst gülşən üzrə millinin böyük məşqçisi Əskər xan Novruzov yığmanın yaxşı formada olduğunu dedi:

İlboyu Avropa və Dünya çempionatlarına yaxşı hazırlaşdıq. Üçün gülşəncilər yaxşı formada idilər. Komandamız daha çox qızıl medal əldə edə bildi. Yunan-Roma gülşəndə 7 final var idi. Finalardan yalnız 110 kiloqram çəkidə qızıl medal əldə edildi. Qadın gülşəndə 4 təmsilçimiz var idi. Onlar 1-i qızıl medal olmaqla 3 mükafat qazandı.

Qadın gülşəsi üzrə yığmanın üzvü Esra Məmmədli yarışda qızıl medal qazanmağı qarşıya məqsəd qoyduğunu dedi:

Hazırkı yığmamız yüksək formada idi. Qızıl medal da pis nəticə deyil. Bəzi səhvlərim oldu. Onların üzərində çalışacağam. Məşqçi Salmaz Adilovaya minnətdarlığımı bildirirəm. Üzərimdə böyük zəhmət var. Gələcəkdə daha böyük yarışlarda yüksək nəticə göstərmək istəyirəm.

Yunan-Roma gülşəsi üzrə gimnazia-

mandası dünya birinciliyində uğurla çıxış edir. 5 boksçumuz artıq yarımfinaldadır. Gimnaziadada boksçularımız 18 medal qazanaraq, komanda hesabında birinci yeri tutublar. Yeniyyətəmə və gənclər boksçularımızdan gələcəkdə daha yüksək nəticələr göstəyirik. Atletlərimizin hazırlığı ilə bağlı Boks Federasiyası bütün tədbirləri görür.

Cüdo üzrə yeniyyətəmə oğlanlardan ibarət Azərbaycan millisinin baş məşqçisi Rüstəm Alimli son illər yeniyyətəmələrdən ibarət komandanın nüfuzlu yarışlarda çıxışını lider kimi başa vurduğunu bildirdi:

Bu yarışda da yaxşı çıxış etdik. Düzdür, daha çox medal qazana bildik. Cüdoçularımız oyunları 2 qızıl, 4 gümüş və 7 bürünc medalla başa vurublar. Azərbaycan yığması medal əyarına görə ümumi hesabda 2-ci, oğlanlar arasında birinci yeri tutdu. Qızıl medalları Məhəmməd Rüstəmli (50 kq) və Məhəmməd Ağakışiyev (73 kq) qazandı. 90 kiloqramdan yuxarı çəki dər-

danın qızıl medalçısı Mikayıl İsmayilov (110 kq) beynəlxalq arenada qələbə qazanmağın möhtəşəm hiss olduğunu dedi:

Bundan əvvəl Avropa və Dünya çempionatlarının mükafatlarını əldə etmişəm. Amma heç vaxt Vətənə qızıl medalla qayıtmamışdım. Final görüşündə yalnız qalib gəlməyi düşünürdüm. Hakim haqsızlığınə baxmayaraq, qızıl medala layiq görüldüm.

Qeyd edək ki, Azərbaycan yarışda aerobika, badi və idman gimnastikası, badminton, boks, kamandan oxatma, gülşən, tennis, taekvondo, stolüstü tennis, qılıncoynatma, şahmat, cüdo, paracüdo, üzgüçülük və paratüzgüçülük üzrə 160 idmançı ilə təmsil olunub. Komandamız yarış 26-sı qızıl, 26-sı gümüş, 29-u bürünc olmaqla, ümumilikdə 81 medalla başa vurub.

Leyla QURBANOVA,
Elsən AĞALAR
XQ

Semaşko adına xəstəxanada professor Abas Mehdi oğlu Talışinskiyə xatirə lövhəsi qoyulmuşdur

mayoru kimi Almaniya qarşılaşmışdır. O, 1945-ci ildə Berlində tarixi Qələbə paradının iştirakçısı olmuşdur.

1947-ci ildə Sovet ordusu sıralarından tərxis olunduqdan sonra Bakıya qayıtmış və 1950-ci ilə qədər Azərbaycan Elmi-Tədqiqat İnstitutunun otorinolarinqologiya şöbəsində ordinator vəzifəsində işləmişdir. Sonra N.İ.Piraqov adına İkinci Moskva Tibb İnstitutunun LOR xəstəlikləri klinikasında klinik ordinatora, 1953-cü ildən isə bu xəstəxananın bazasında aspiranturada oxumuşdur.

Bu dövrdə A.M.Talışinski qulaq patologiyası və onun cərrahi müalicəsində novokain ilə yerli ağrısızlaşdırma məsələləri üzərində ciddi və səmərəli iş görmüşdür. Bu, hər şeydən əvvəl, orta qulaqda əməliyyat, mastoidektomiya zamanı lazım olan məməyabənzər çıxıntının, boyun kəlfinin, arxa qulaq sinirinin, xarici qulaq keçəcəyinin divarlarının keyləşdirilməsinə aiddir. Bu böyük işin yekunu kimi 1954-cü ildə "Klinik-anatomik şərhə qulaq cərrahiyyəsində ağrısızlaşdırma məsələləri" mövzusunda namizədlilik dissertasiyasını müdafiə etmişdir.

1955-ci ildə Abas Talışinski müsabiqə yolu ilə assistent, 1958-ci ildə akademik İ.P.Pavlov adına Ryazan Tibb İnstitutunun otorinolarinqologiya kafedrasının dosenti seçilir. Yüksək tibbi fəallığı, səmərəli elmi və tərbiyəvi fəaliyyəti onun 1964-cü ildə qulaq, burun və boğaz xəstəlikləri kafedra-

Bu fundamental əsərdə A.M.Talışinski heyvanlar üzərində eksperimental tədqiqatlar və klinikada operasiya materialları əsasında LOR cərrahi əməliyyatlar zamanı ümumi ağrısızlaşdırmanın vacibliyini və zəruriliyini göstərmişdir. 1966-cı ildə A.M.Talışinskiyə SSRİ AAT tibb elmləri doktoru elmi dərəcəsi, 1967-ci ildə isə professor adı verilmişdir.

A.M.Talışinski, faktiki olaraq Ryazanda otorinolarinqoloji məktəbin yaratıcısıdır. O, ilk dəfə olaraq LOR cərrahiyyəsi zamanı endotraxeal insuflasyon narkozu tətbiq etmişdir. Professor Talışinski xorultu və yuxuda obstruktiv apnoe sindromlu xəstələrin müalicəsində orijinal cərrahi metod təklif etmişdir. Onun rəhbərliyi altında 1967-ci ildə kafedranın gənclər assistenti İ.V.Yeliseyev SSRİ-də ilk dəfə olaraq nasazlığın müalicəsində uğurlu cərrahi əməliyyat tətbiq etmişdir. Professor A.M.Talışinskinin səyi ilə Ryazan şəhərində N.A.Semaşko adına xəstəxananın bazasında sonralar belə patologiyası olan xəstələrin müalicəsində mərkəz yaradılmışdır.

Kafedrada oxuyan tələbələr və əlavə professional təhsil mərhələlərində ixtisas artıran praktik həkimlər üçün klinikanın əməkdaşlarının müxtəlif LOR patologiyası olan xəstələrin müalicəsinin klinik müşahidələrini əks etdirən makropreparatlardan ibarət nadir muzey yaradılmışdır.

Professor A.M.Talışinski "İntubasiya-

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Azərbaycan Texnologiya Universiteti

aşağıda adları göstərilən vakant vəzifələrin tutulması üçün

MÜSABİQƏ ELAN EDİR

- "İdarəetmə" kafedrası – kafedra müdiri
- "Xarici dillər" kafedrası – kafedra müdiri

Sənədlərin təqdim olunması bu elan dərc edildiyi tarixdən 1 ay müddətindədir.

Müsabiqədə iştirak etmək üçün sənədlər Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 5 fevral 2018-ci il tarixli F-100 nömrəli "Ali təhsil müəssisələrində kafedra müdiri, dekan və dekan müavini vəzifələrinin tutulması qaydaları"nın tətbiqi bərdə əmrə uyğun elan olunduğu gündən başlayaraq 1 ay müddətində qəbul edilir.

Sənədlər təlimata uyğun olaraq rektorun adına yazılmış ərizə ilə birlikdə aşağıdakı ünvana təqdim ediləcəkdir.

Əlaqə telefonu – 022-257-56-29.

Ünvan – AZ 2011, Gəncə şəhəri, Ş.İ.Xətai prospekti 103.

REKTORLUQ

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

ASCO-nun tabeliyindəki idarələrə tələb olunan FMV-nin (geyimlərin) satın alınması məqsədilə

MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumat əldə edə bilərlər. Müراجət üçün son müddət 2024-cü il noyabrın 7-si saat 17.00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Əlaqə telefonu – (012) 404-37-00, daxili: 1263.

Ünvan – Bakı şəhəri, Mikayıl Useynov küçəsi 2.

İdman xəbərləri

Avropa birinciliyində 4 mükafat

Azərbaycan ağırliqçılıqçıları Ravin Alməmmədov (81 kq) Polşanın Raşin şəhərində keçirilən gənclər və 23 yaşadək atletlər arasında Avropa birinciliyində uğurla çıxış edərək 1 dəst medal qazanıb.

İdmançı birdənqaldırmada 151 kiloqram çəki nəticə ilə qızıl medala layiq görüldü. Təkanlaqaldırmada 187 kiloqram çəkini öhdəsindən gələn atletimiz 2-ci yeri tutub. O, toplam 338 kiloqram (151+187) göstərici ilə yekun sıralamada da 2-ci olub.

Qeyd edək ki, Avropa birinciliyində bundan əvvəl Qasım İsmayılov (67 kq) bürünc medal əldə edib.

Boksçularımızın tarixi uğuru

Gənc boksçulardan ibarət Azərbaycan milli komandası Monteneqronun Budva şəhərində keçirilən Dünya çempionatında rekord qazanıb.

Baş məşqçi Elbrus Rzayevin rəhbərlik etdiyi millimizin 5 boksçusu mundialın yarımfinalına adlayıb. Bilalhəbəşi Nəzərov (48 kq), Zidan Hümbətov (51 kq), Məhəmmədəli Qasımzadə (60 kq), Əli Abdullayev (63,5 kq) və Aynur Mikayılova (57 kq) 1/4 final mərhələsini qələbə ilə başa vurublar. Bununla da yığmamız yarışın 5 mükafatını təmin edib.

Bu nəticə Azərbaycan boks tarixində yeni rekorddur. Millimiz indiyədək gənclərin dünya birinciliyində heç vaxt bu qədər mükafat qazanmayıb. Xatırladaq ki, əvvəlki rekord 2004-cü ildə qeydə alınmışdı. 20 il əvvəl 4 boksçumuz yarımfinala adlanmışdı. Cənubi Koreyanın Jeju şəhərində keçirilən mundialda boksçularımız 4 bürünc qazanıblar.

Aynur Mikayılova isə mundialda ilk medalçı azərbaycanlı qız boksçu olacaq. İndiyədək heç bir idmançımız bunu bacarmayıb.

Taekvondo millisinin baş məşqçisi

Qadın taekvondoçulardan ibarət Azərbaycan milli komandasına tanınmış dayanıq ustası Fəridə Əzizova rəhbərlik edəcək.

O, yığmanın sükani arxasında Cənubi Koreya çalışdırıcısı Sun Mi Parkı əvəz edəcək. Qeyd edək ki, Fəridə Əzizova Dünya və Avropa çempionatlarının bürünc, I Avropa Oyunlarının gümüş mükafatçısı, İslam Həmrəylik Oyunlarının qalibidir.

LA ZAD
XQ

Təqdimat Qazinin “Allaha salam”ı

Dünya Nizami Kino Mərkəzində Yazıçılar Birliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri, şair Xəyal Rzanın rejissorluq etdiyi “Allaha salam” filmində təqdimatı olub. Film Birinci Qarabağ müharibəsindən bəhs edir.

Mərasimdə çıxış edən filmin əsas obrazı, Xalq artisti Məmmədəsəfa Qasımov layihənin qısa müddət ərzində peşəkarlıqla ərsəyə gəlməsini böyük uğur kimi qiymətləndirib. O bildirib ki, ekran əsərində qazi obrazına həyat verir, filmə döyüşünün müharibədən sonra evinə qayıdanda yaşadığı ağrı-acıları

təsvir olunur. Çəkilişlər Şamaxı və Şabran rayonlarında aparılıb.

Xatırladıq ki, əsərin bədii rəhbəri, Xalq artisti Oqtay Mirqasımov, ssenari müəllifi və rejissoru Xəyal Rzadır.

XQ

BDU-da “Çin mədəniyyəti günü”

Bakı Dövlət Universitetində fəaliyyət göstərən Konfutsi İnstitutu “Çin mədəniyyəti günü” keçirib. Toplantı Konfutsi İnstitutunun dünya üzrə fəaliyyətə başlamasının 20 illik yubileyinə həsr olunub.

Şərşünaslıq fakültəsinin dekanı Aydan Xəndan bildirib ki, BDU-da 2004-cü ildən Çin üzrə regionşünaslıq ixtisası açılıb. 2011-ci ildən isə Çinin Anhui Universiteti ilə əməkdaşlıq nəticəsində BDU-nun nəzdində Konfutsi İnstitutu fəaliyyətə başlayıb. İnstitutda Çin dili və mədəniyyətinin öyrənilməsi, təbliği sahəsində mühüm işlər görülür. Çin dili üzrə beynəlxalq yarış təşkil olunur. Yarışın qalibi Çində ölkəmizi təmsil edir. 2022-ci ildən isə Şərşünaslıq fakültəsində Çin filologiyası ixtisası açılıb.

BDU-nun nəzdində Konfutsi İnstitutunun direktoru Vanq Ha-qianq isə bildirib ki, rəhbərlik etdiyi qurumun əsas məqsədi Çin dilinin əsaslarının keyfiyyətli tədrisi, təhsil sahəsində Azərbaycan və Çin əməkdaşlığının, elmi və mədəni mübadilənin genişləndirilməsidir.

Mərasimdə Şərşünaslıq fakültəsinin tələbələri Çin rəqsləri, mahnıları ifa ediblər. Ənənəvi çay süfrəsi açılıb, Çin milli əl oyunları nümayiş olunub.

XQ

Maraq dünyamız

Təbrizdə Azərbaycan Tarixi Muzeyi

Orada “Səfalət zəncirləri” adlı heykəllər və “Bismillah!” daşı da var

“Xalq qəzeti”ndə verilmiş yazılarımı vərəqləyərkən “Təbrizdə “Bismillah!” daşı da var” adlı qeydlərimi gördüm. Onu da əlavə etdim ki, Təbrizdə üzərində “Bismillah!” ayəsi oyularaq yazılmış bir neçə daş var. 2000-ci ildə biz o daşların ən böyüyünü – indi çəkisini yazıb bilmirəm, amma 2 tondan çox olduğunu eşitmişdim – həm də adı daş rəngində olanı görmüşdük. 2004-cü ildə isə heykəltar Əhəd Hüseyninin hazırladığı xeyli kiçik, həm də qızıl rəngli “Bismillah!” daşını gördük.

Xatırladaq ki, Təbrizdə doğulub böyümüş Əhəd Hüseyni 1972-ci ildə İtaliyadakı İncəsənət Akademiyasında təhsil almışdır. Təbrizə geri döndükdən sonra mütəmadi şəkildə heykəltarlıqla məşğul olan sənətkar 12 heykəldən ibarət olan “Səfalət zəncirləri” adlı əsərini yaratmışdır. Böyük ürək sahibi olan soydaşımız bu

əsərini Azərbaycan muzeyinə hədiyyə etmişdir. Sənətkar həmin heykəllərin hamısını tuncdan yaratmış və onları insanın ağrı-acılarını göstərən şəkildə təqdim edə bilmişdir.

Qızıl rəngli daş Azərbaycan muzeyinin birinci mərtəbəsində saxlanılır. Orada Əhəd Hüseyninin öz

qalereyası var idi. Bu muzey 3 böyük salon, bağça, ofislər və kitabxanadan ibarətdir. Bələdçilər danışmışdır ki, milli muzeylər içərisində ən zəngin kolleksiyaya sahib olan bu saxlanca əksəriyyəti Azərbaycandakı qazıntılarda tapılmış tarixi eksponatlardan ibarətdir.

Maraqlı məqamlardan biri də odur ki, muzeyin kitabxana bölməsində tarix, arxeologiya, sənət, region və Şərq mədəniyyəti haqqında yazılmış (bəziləri əlyazma şəklində olan) 2 min 500-dən çox kitab var. Bu mədəniyyət ocağı Təbriz böyük muzeylərindən biri sayılır. Eksponatlar arasında olan tarixi sikkələrin ən qiymətli Makedoniyalı İskəndərin zabitlərindən biri olan Selevkə aiddir. O da yadımdadır ki, muzeydə külli miqdarda sikkə və möhürlər də nümayiş etdirilir.

Bu muzeyə gedəndə Xaqani parkının və Göy məscidin yanından keçmişdik. Biz orada qədim əsrlərdən etibarən Sasanı dövlətinin sonuna (656) qədərki dövrə aid nümunələri, ilahə və tanrıçılara həsr edilmiş heykəlləri, 2 insan skeletini (qadın və kişi) və təbii ki, “Bismillah!” daşını görmüşdük.

İtifaq MİRZƏBƏYLİ

Sağlamlıq

Qazlı su, yoxsa qaynamış su?

Bir çox mütəxəssislər qazlı su içməyin zərərli olduğunu iddia edirlər. Dietoloq-həkimlərin fikrincə, bu, səhv məlumatdır.

Rusiyanın məşhur ürək cərrahi, professor Leo Bokeriya hər gün qazlı su içməyi tövsiyə edib. Professorun sözlərinə görə, qazlı suyun tərkibindəki oksigen təhlükəli bakteriyaları öldürür.

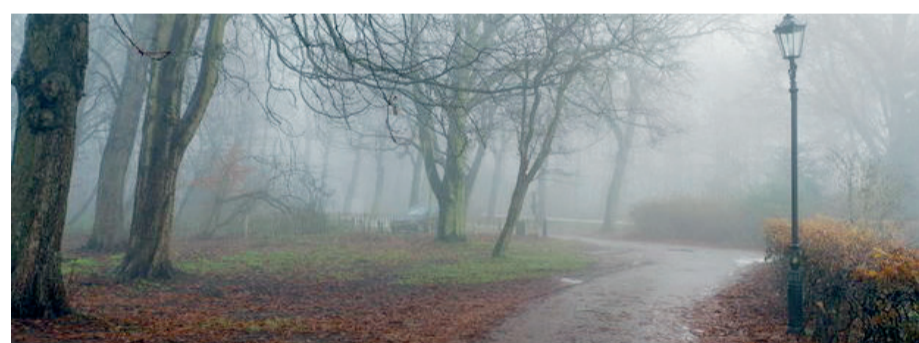
Təbii mineral qazlı suyun faydası ondadır ki, tərkibindəki həll olunmuş oksigen bağırsaqlardakı faydalı bakteriyalara kömək edir, zərərli bakteriyaları isə məhv edir. Bundan əlavə, hüceyrələri qidalandırır, qan plazmasını təmizləyir, hemoqlobinin səviyyəsini artırır. Su, həmçinin bədənin qan dövranı, ürək-damar və sinir sistemlərinə müsbət təsir göstərir.

“İnsan orqanizminin, mədə-bağırsaq traktunda 2 növ – aerob və anaerob mikrobları mövcuddur. Qazlı su istehlak etdikdə isə onları məhv edirsiniz. Çünki qazlı suyun tərkibində daha çox oksigen var”, – deyər mütəxəssis izah edib.

Rusiyalı professor qaynamış su içməyi “faydasız” adlandırır. Leo Bokeriya Rusiya mətbuatına verdiyi müsahibəsinin sonunda ona verilən “Qazlı su, yoxsa qaynamış su? Hansı daha faydalıdır?” – sualına belə cavab verib: “Mənə görə qaynamış su heç bir xeyri olmayan, ölü sudur. Onun orqanizmə zərərəcə faydası yoxdur”.

Z.HÜSEYNLİ
XQ

Hava

Yağmursuz və dumanlı

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin verdiyi məlumata əsasən, noyabrın 1-də Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, ararib tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Gecə bəzi yerlərdə zəif duman olacaq.

Şimal-qərb küləyi əsəcək, günün ikinci yarısında mülayim cənub-şərq küləyi ilə əvəz olunacaq. Gecə 10-13°, gündüz 15-20° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 764 mm civə sütunundan 767 mm civə sütununa yüksələcək, nisbi rütubət gecə 70-80, gündüz 50-55 faiz olacaq. Azərbaycanın

rayonlarında əsasən yağmursuz keçəcək. Ararib duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 6-11°, gündüz 17-22° isti, dağlarda gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 10-15° isti olacaq.

QQ ASIMOV
XQ

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Azərbaycan Dillər Universitetinin rektorluğu, professor-müəllim həyatı və Həmkarlar İttifaqı Komitəsi Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil nazirinin köməkçisi Taleh Əhmədova bacısı

GÜNEL ABDULLAYEVANIN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

ƏFLATUN
AMAŞOV

TELEFONLAR:

Reklam və elanlar: 493-82-21

Qəbul şöbəsi: 493-24-75 Mühəssibathq: 498-85-29
Məsul katib: 493-61-02 E-mail: xalqqazeti@gmail.com
Texniki şöbə: 493-59-64 info@xalqqazeti.az

+994(51) 280-16-44

“Xalq qəzeti”nin kompüter mərkəzində yığılıb və səhifələnilib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunub.

ÜNVANIMIZ:

AZ-1000, Bakı şəhəri, Bülbül prospekti, 30.
Şahadətnamə 022273

İNDEKS

0282

TİRAJ

4001

SİFARIŞ

2485

QIYMƏTİ

60 qəpik

Növbətçi redaktor

Məsaim ABDULLAYEV

Çapa imzalanmışdır 00:00